

ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ТА ФІЛОЛОГІЇ

заочна ФОРМА НАВЧАННЯ

Кафедра іноземних мов

другий (магістерський) рівень вищої освіти

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література (англійська))

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

Тетяна СЕВЕРІНА

«28» вересня 2022 р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ (МАГІСТЕРСЬКУ) РОБОТУ

Перейми Ольги Сергіївни

(прізвище, ім'я, по батькові магістранту (ці))

1. Тема роботи: Використання мультимедійних технологій як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів

Керівник роботи канд. пед. наук, доцент Гандабура О. В.,
затверджені наказом ХГПА від 14 жовтня 2022 р. № 239.

2. Строк подання магістрантом роботи: *згідно календарного плану.*

3. Вихідні дані до роботи: об'єктом дослідження є використання мультимедійних технологій навчання англійської мови учнів у старших класах; предметом дослідження є впровадження мультимедійних технологій для підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів.

4. Перелік питань, які потрібно розробити:

1. розкрити сутність поняття «мультимедійні технології» в навчально-виховному процесі;

2. проаналізувати функції та класифікацію мультимедійних технологій в освітньому процесі;

3. дослідити дидактичні особливості використання мультимедійних технологій на уроках англійської мови у старших класах;

4. експериментально перевірити ефективність мультимедійних технологій як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів;

5. розробити методичні рекомендації щодо застосування мультимедійних технологій як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів.

5. Перелік наочного (ілюстративного) матеріалу (проекти, зразки документів, пропозицій до законодавства тощо), які потрібно розробити: мультимедійні технології «Хмара слів», “Kahoot”, «Мультимедійна презентація» представлені у вигляді таблиць та рисунків, експериментальні дані й результати проведення експериментального дослідження представлені у вигляді діаграм, список критеріїв відбору, аналіз використання мультимедійних технологій у вигляді схеми і таблиці.

6. Дата видачі завдання 14 жовтня 2022 року.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи (КР)	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми КР, погодження її з науковим керівником, визначення предмету дослідження	вересень 2022р.	
2.	Затвердження наказом академії теми КР і призначення наукового керівника	жовтень 2022 р.	
3.	Оформлення науковим керівником завдання на КР магістранту; підбір магістрантом літератури та фактичного матеріалу для написання роботи, їх аналіз та узагальнення	жовтень 2022 р.	
4.	Затвердження завідувачем випускової кафедри завдання на КР магістранту	вересень-жовтень 2022 р.	
5.	Виконання та подання науковому керівнику вступу КР	листопад-грудень 2022 р.	
6.	Виконання та подання науковому керівнику першого розділу КР	січень-лютий 2023 р.	
7.	Виконання та подання науковому керівнику другого розділу КР	березень 2023 р.	
8.	Виконання та подання науковому керівнику третього розділу КР (за наявності)	квітень 2023 р.	
9.	Виконання та подання науковому керівнику висновків КР	травень 2023 р.	
10.	Перевірка списку використаних джерел та додатків щодо правильності їх оформлення	вересень 2023 р.	
11.	Доопрацювання КР згідно із зауваженнями наукового керівника, подання кваліфікаційної роботи науковому керівнику	жовтень 2023 р.	
12.	Перевірка кваліфікаційної роботи на дотримання академічної доброчесності	листопад 2023 р.	
13.	Розгляд КР на кафедрі, проведення попереднього захисту та допуск до захисту у Підсумковій кваліфікаційній комісії	листопад 2023 р.	
14.	В разі необхідності доопрацювання КР згідно із зауваженнями кафедри. Подання КР для отримання висновку наукового керівника та кафедри	листопад 2023 р.	
15.	Передача КР у деканат факультету з висновком наукового керівника та кафедри, завданням на кваліфікаційну роботу та рецензією	грудень 2023 р.	
16.	Підготовка до захисту КР (текст доповіді, ілюстративний матеріал тощо)	грудень 2023 р.	
17.	Захист КР перед Підсумковою кваліфікаційною комісією	26 грудня 2023р.	

Керівник роботи
(підпис)

_____ (ім'я та прізвище)

Оксана ГАНДАБУРА

Магістрант

_____ (підпис)

Ольга ПЕРЕЙМА

_____ (ім'я та прізвище)

1. Форму призначено для видачі завдання магістранту на виконання кваліфікаційної роботи і контролю за ходом роботи з боку кафедри і декана факультету. Оригінал форми зберігається на кафедрі, копія у магістранта.

2. Розробляється керівником кваліфікаційної роботи. Видається кафедрою.

3. Атестація у 2023 році буде відбуватись з 18 грудня по 26 грудня 2023 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ТА ФІЛОЛОГІЇ

заочна ФОРМА НАВЧАННЯ

Кафедра іноземних мов

другий (магістерський) рівень вищої освіти

Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література
(англійська))

ВИСНОВОК НАУКОВОГО КЕРІВНИКА

про кваліфікаційну роботу

магістранта(ки) 2 курсу

Перейми Ольги Сергіївни

на тему: Використання мультимедійних технологій як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів

Розподіл балів для окремих етапів та елементів виконання кваліфікаційної роботи

Критерії оцінювання виконання кваліфікаційної роботи	Бали	
	максимально можлива кількість	фактична кількість
відповідність роботи вимогам, встановленим методичними рекомендаціями для кожного виду кваліфікаційних робіт	7	
правильність оформлення (роботи в цілому, таблиць, рисунків, посилань, списку використаних джерел)	5	
виконання проміжних етапів розробки кваліфікаційної роботи відповідно до завдань і календарного плану	6	
співпраця з науковим керівником протягом періоду виконання кваліфікаційної роботи	7	
апробація результатів дослідження, проведеного в кваліфікаційній роботі	5	
Разом	30	

Зауваження: магістрантка поставилася до написання кваліфікаційної роботи на належному рівні. Всі структурні частини роботи виконувалися у визначений час. Зауваження та рекомендації наукового керівника враховувалися у повному обсязі. Представлене дослідження відповідає встановленим вимогам, що висуваються до кваліфікаційних (магістерських) робіт.

Науковий керівник _____ Оксана ГАНДАБУРА, доцент кафедри, к.пед.н., доцент
(підпис)

27 листопада 2023 р.

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційна робота розглянута. Магістрант(ка) Ольга ПЕРЕЙМА допускається до захисту кваліфікаційної роботи у Підсумковій кваліфікаційній комісії.

В.о. завідувача кафедри _____
(підпис)

Тетяна СЕВЕРІНА

30 листопада 2023 р

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ТА ФІЛОЛОГІЇ
заочна ФОРМА НАВЧАННЯ
Кафедра іноземних мов

другий (магістерський) рівень вищої освіти

Галузь знань 01 Освіта/ Педагогіка Спеціальність 014 Середня освіта (Мова і література
(англійська))

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну (магістерську) роботу

Магістранта(ки)

_____ Перейми Ольги Сергіївни _____

(прізвище, ім'я, по-батькові)

на тему Використання мультимедійних технологій як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів _____

Загальна характеристика роботи та зауваження

На сьогодні все більшої актуальності у школі набуває використання мультимедійних технологій навчання, які дають змогу зробити навчально-виховний процес ще більш ефективним. Загалом, для сучасної людини мультимедіа стали невід'ємною складовою життя, адже посідають важливе місце у різних його сферах: у повсякденні, у професійній діяльності, у науці та освіті, у культурі та дозвіллі тощо. Тема роботи є на часі, так як особливості використання мультимедійних технологій на уроках англійської мови стають зараз предметом вивчення багатьох науковців та вимагають подальших досліджень.

Зміст кваліфікаційної роботи відповідає заявленій темі. У вступі чітко прописано всі необхідні елементи наукового апарату. Підібрана авторкою система методів наукового дослідження дозволила вдало вирішити усі завдання, реалізувати мету та отримати практично значущі результати.

Рецензована робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У першому розділі *«Теоретичні засади використання мультимедійних технологій навчання у старшій школі»*, який складається з трьох підрозділів, розкрито сутність поняття «мультимедійні технології» в навчально-виховному процесі, проаналізовано функції та класифікацію мультимедійних технологій в освітньому процесі, досліджено дидактичні особливості використання мультимедійних технологій на уроках іноземної мови у старших класах.

Другий розділ *«Впровадження мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації на уроках англійської мови у старших класах»* присвячений апробації мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації на уроках англійської мови у старших класах, аналізу змісту та результатів впровадження мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації на уроках англійської мови у старших класах, розробці методичних рекомендацій щодо використання мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації на уроках англійської мови у старших класах.

Сформульовані у роботі висновки щодо особливостей використання мультимедійних технологій на уроках англійської мови можуть бути використані у

процесі викладання курсу методики навчання англійської мови, на заняттях із технологій розробки навчального контенту, технологій навчання англійської мови тощо.

Результати вивчення теоретичного матеріалу та практичного дослідження візуалізовано в одній таблиці, десяти рисунках та у трьох додатках. Заслугове на схвалення достатня апробація результатів наукового дослідження та три публікації.

Оформлення кваліфікаційної роботи відповідає нормативним вимогам до наукових робіт такого рівня. В роботі містяться деякі технічні огріхи та орфографічні помилки, що не спотворюють її зміст. Однак, це не знижує загальний рівень проведеного дослідження.

Кваліфікаційна робота Перейми Ольги Сергіївни виконана на належному науковому рівні, відповідає встановленим вимогам і заслугове позитивної оцінки.

Розподіл балів для окремих етапів та елементів виконання кваліфікаційної роботи

Критерії оцінювання виконання магістерської роботи	Бали	
	максимально можлива кількість	фактична кількість
відповідність змісту роботи заявленій темі, грамотність структурування роботи, збалансованість її розділів	5	
правильність формулювань об'єкту, предмету, мети і завдань дослідження, відповідність та доцільність застосованих методів дослідження	4	
системність викладу матеріалу, відсутність повторів, логічних помилок	4	
ступінь самостійності роботи (відсутність академічного плагіату), наявність посилань	5	
наявність елементів наукової новизни	4	
теоретична обґрунтованість основних положень кваліфікаційної роботи, що підтвержені підібраним та систематизованим фактичним і статистичним матеріалом	4	
використання та опанування сучасної літератури, чинних нормативно-правових актів; правильність розрахунків, застосування методів статистичного аналізу тощо.	4	
Разом	30	

Рецензент _____ Людмила ГЛУШОК, кандидат педагогічних наук, доцент
(підпис) (ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання)

1 грудня 2023 р.

Протокол аналізу звіту подібності науковим керівником

Заявляю, що я ознайомився (лась) з Повним звітом подібності, який був згенерований Системою виявлення і запобігання плагіату щодо роботи:

Автор: Ольга Перейма

Співавтор:

Назва: Використання мультимедійних технологій як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів

Науковий керівник:

Підрозділ: КНРА

Коефіцієнт подібності 1: 5.8%

Коефіцієнт подібності 2: 2.4%

Мікропробіли: 0

Заміна букв: 9

Інтервали: 0

Білі знаки: 0

Дата створення звіту: 2023-11-22 09:59:20.0

Після аналізу Звіту подібності констатую наступне:

Запозичення, виявлені в роботі є законними і не є плагіатом. Рівень подібності не перевищує допустимої межі. Таким чином робота незалежна і приймається.

Запозичення не є плагіатом, але перевищено граничне значення рівня подібностей. Таким чином робота повертається на доопрацювання.

Виявлено запозичення і плагіат або навмисні текстові спотворення (маніпуляції), як передбачувані спроби укриття плагіату, які роблять роботу невідповідною вимогам законодавства (Ст. 32. ЗУ Про вищу освіту, пункт 3.1, Ст. 42. ЗУ Про освіту) та вимог НАЗЯВО (Критерій 5), а також кодексу етики і процедур. Таким чином робота не приймається.

Обґрунтування:

Дата

експерт

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ФАКУЛЬТЕТ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ТА ФІЛОЛОГІЇ

Форма навчання: заочна

Кафедра: іноземних мов

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

**ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСОБУ
ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ
УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ**

Виконала: студентка 2 курсу
спеціальності 014 Середня освіта (Мова і
література (англійська))

**Ольга
ПЕРЕЙМА**

(ім'я та прізвище)

Керівник: **к.пед.н., доцент
Оксана ГАНДАБУРА**
(ім'я та прізвище)

Рецензент: **к.пед.н., доцент
Людмила ГЛУШОК**
(ім'я та прізвище)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У СТАРШІЙ ШКОЛІ.....	7
1.1. Сутність поняття «мультимедійні технології» в навчально-виховному процесі.....	7
1.2. Функції та класифікація мультимедійних технологій в освітньому процесі.....	12
1.3. Дидактичні особливості використання мультимедійних технологій на уроках іноземної мови у старших класах.....	20
РОЗДІЛ 2. ВПРОВАДЖЕННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСОБУ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТАРШИХ КЛАСАХ.....	31
2.1. Апробація мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класах	31
2.2. Зміст та результати впровадження мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класах.....	44
2.3. Методичні рекомендації щодо використання мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класах.....	57
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
ДОДАТКИ.....	82

ВСТУП

Відповідно до Концепції Нової української школи спілкування іноземними мовами визначено як ключову компетентність, що передбачає уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно й письмово висловлюватися, тлумачити поняття, думки почуття, факти й погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні контекстів. Уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.

Оволодіння учнями зазначеною компетентність відбувається на уроках іноземної мови, які покликані формувати не лише ключові, а й предметні компетентності. Останніми роками все частіше науковцями та методистами піднімається проблема використання на уроках іноземної мови мультимедійних технологій навчання, які на основі технічних і програмних засобів забезпечують роботу з комп'ютерною графікою, текстом, мовленнєвим супроводом, звуком, статичними зображеннями та відео [13]. Підґрунтям використання мультимедійних технологій в освітньому просторі є провідна властивість мультимедіа – гармонійне інтегрування різних видів інформації; одночасне використання різних форм подання інформації.

Можливості, що надають інформаційні технології в освітньому просторі привертають академічну увагу дослідників як в Україні, так і закордоном. Дослідники зазначають, що застосування мультимедійної технології навчання сприяє підвищенню мотивації учнів до вивчення іноземної мови та збагачує можливості, які вже є у арсеналі вчителя [9].

Новим поштовхом для розвитку мультимедійних технологій в освітньому процесі стала пандемія коронавірусу COVID-2019, та карантин, що був запроваджений для запобігання розповсюдження хвороби. Через карантин, навчальний процес перейшов в онлайн простір, що створило як нові проблеми, так і нові можливості для викладачів, учнів та студентів. Таким чином з'явилися онлайн заняття, онлайн тести та багато іншого, що

раніше використовувалось досить обмежено, або взагалі не використовувалось.

Використання мультимедійних технологій навчання у процесі вивчення іноземної мови не є новою освітньою практикою. Ця технологія активно застосовується у вищій та середній школі як за кордоном, особливо у Британії, США, Канаді, Франції, Швеції, Фінляндії, Німеччині, так і в різних освітніх установах України.

Проблематика використання мультимедійних технологій у освітньому процесі досліджується у працях: О. Смолянїнова [15], О. Пінчук [34], В. Вовкотруб [25], Ю. Жук [16], Н. Дементієвська [41], К. Обрізан [26], С. Яцюк [9], та інші.

У сучасних науково-педагогічних джерелах акцентується увага на високому потенціалі мультимедійних ресурсів (Н. Савченко [9], О. Шликова [9]).

Психолого-педагогічні та організаційні засади використання мультимедійних технологій навчання в закладах освіти висвітлені в дослідженнях О. Горячева [19], Т. Корольової [12], Є. Машбіца [20], Ю. Первіна [25].

Проте, слід зауважити, що деякі аспекти використання новітніх мультимедійних технологій навчання, зокрема на уроках англійської мови у старших класах потребують подальших досліджень й уточнень.

Зважаючи на актуальність проблеми та її недостатню розробленість у теорії та практиці, нами була визначена тема дослідження: «Використання мультимедійних технологій як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів».

Об'єктом дослідження є використання мультимедійних технологій навчання англійської мови учнів у старших класах.

Предметом дослідження є впровадження мультимедійних технологій для підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів.

Метою дослідження є теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити ефективність мультимедійних технологій як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів.

Виходячи з мети дослідження доречно виокремити такі **завдання**:

1. розкрити сутність поняття «мультимедійні технології» в навчально-виховному процесі;
2. проаналізувати функції та класифікацію мультимедійних технологій в освітньому процесі;
3. дослідити дидактичні особливості використання мультимедійних технологій на уроках англійської мови у старших класах;
4. експериментально перевірити ефективність мультимедійних технологій як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів;
5. розробити методичні рекомендації щодо застосування мультимедійних технологій як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів.

Для вирішення завдань дослідження використано сукупність **методів**, а саме:

- теоретичні: аналіз, синтез, узагальнення, класифікація і систематизація теоретичних даних, вивчення передового педагогічного досвіду;
- емпіричні: педагогічне спостереження, бесіда, анкетування, експеримент;
- метод кількісних підрахунків.

База дослідження. Дослідна робота здійснювалась на базі Лісовогринівецького ліцею Лісовогринівецької сільської ради.

Теоретична значущість роботи полягає в теоретичному обґрунтуванні доцільності використання мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів.

Практична значущість роботи полягає в розробці методичних рекомендацій щодо застосування мультимедійних технологій як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів, тому результати дослідження можуть бути використані вчителями іноземних мов в процесі викладання іноземної мови в середній та старшій школі.

Апробація роботи. Матеріали за темою дослідження були представлені на III Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції («Роль мультимедійних технологій в освітньому процесі») та у збірниках «Сучасні проблеми філології та методології викладання в умовах Євроінтеграції» («Роль мультимедійних технологій в освітньому процесі»), 2 збірниках «Мова і школа» («Застосування мультимедійних технологій навчання на уроках англійської мови», «Використання мультимедійної технології «хмара слів» як засобу підвищення мотивації на уроках англійської мови у старших класах»).

Обсяг та структура роботи. робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань), 3 додатків. Основний зміст роботи викладено на 77 сторінках.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У СТАРШІЙ ШКОЛІ

1.1. Сутність поняття «мультимедійні технології» в навчально-виховному процесі

Останнім часом все більшої актуальності у вітчизняній школі набуває використання мультимедійних технологій навчання, які дають змогу зробити навчально-виховний процес ще більш ефективним. Загалом, для сучасної людини мультимедіа стали невід'ємною складовою життя, адже посідають важливе місце у різних його сферах: у повсякденні, у професійній діяльності, у науці та освіті, у культурі та дозвіллі тощо. Мультимедіа – це все, що оточує нас у процесі використання сучасних технологій: звукові записи, відео-записи, фото, анімація – усе це і є мультимедіа [1]. Особистість сучасного учня сформована таким чином, що найкраще інформація може бути засвоєна саме за допомогою засобів наочності, чому сприяють і мультимедійні технології навчання. Загалом дані технології є одним із найбільш перспективних напрямів, який розвивається у галузі української освіти. Завдяки поєднанню аудіо-, відео- та фотоматеріалів є можливість подати навчальну інформацію у спрощеному та адаптованому для учнів вигляді, а також урізноманітнити процес навчання різними наочними засобами: презентаціями, відео-матеріалами, онлайн-вправами тощо.

Перш ніж перейти до вивчення питання мультимедійних технологій як одного з елементів навчально-виховного процесу, необхідно розглянути питання мультимедійних технологій як однієї зі складових сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій. Одним із найбільш важливих питань у даному випадку є розгляд дефініції поняття «мультимедіа».

Що є мультимедіа? Б. Потятиник [1] зазначає, що «мультимедіа» означає особливий різновид представлення об'єктів та процесів не за

допомогою використання тексту, а шляхом використання фото, відео, графіки, анімації, звуку тощо.

О. Калмикова [7] розглядає, мультимедіа як нову інформаційну технологію, яка є сукупністю методів, способів продукування, обробки, зберігання та передавання аудіовізуальної інформації, яка заснована на використанні інструментів для збереження інформації. Таким чином існує можливість одночасного поєднання різних способів звукового та візуального представлення інформації, а також тексту, під час використання одного програмного продукту. Комп'ютери, які оснащують мультимедіа, здатні до відтворення одночасно декількох видів інформації різного характеру, що стає корисним для користувача у різних сферах його діяльності. Окрім цього, мультимедіа є інтерактивними, тому користувач може підтримувати зворотній зв'язок із іншими користувачами [2].

Окрім цього, варто зазначити, що мультимедіа дійсно є одним із різновидів інформаційно-комп'ютерних технологій, які використовуються у сучасному суспільстві у різних сферах. При цьому необхідно додати і те, що мультимедіа нерідко ототожнюють з терміном «мультимедійні/мультимедіа технології» [3].

Мультимедійні технології – це особливий ієрархічний рівень інформаційних технологій, які становлять собою сукупність технічних та програмних засобів, що дозволяють одночасно використовувати інформацію різного роду – символічну, графічну, звукову, анімаційну й відеоінформацію. Зазвичай усі види інформації записуються на спеціальні накопичувачі, або зберігаються у хмарних носіях інформації. До основних накопичувачів варто віднести компакт-диски, флеш-накопичувачі, флеш диски [4].

Також розглянемо історію виникнення мультимедійних технологій. Сьогодні життя людини тісно пов'язане із сучасними технологіями, поява яких, в цілому, і знаменувала собою появу мультимедіа. Перші персональні комп'ютери з'явилися відносно нещодавно – лише у 1980х роках минулого століття, однак відтоді дані технологічні засоби заповнили усі сфери життя

людини, зокрема і освіту, виступаючи у якості неодмінно важливого інструменту для отримання знань та важливої інформації для навчання, а також засобу для здобуття та закріплення вмінь і навичок.

В цілому, перші настільні персональні комп'ютери дозволяли одночасно вводити, і виводити інформацію. Таким чином, за допомогою комп'ютера користувач мав можливість вводити текст та його редагувати, переглядати фото і відео, а також проводити над ними різні маніпуляції. Окрім цього, комп'ютер давав можливість і відтворювати аудіо, використовуючи додаткові пристрої для виводу інформації. Однак не лише поява комп'ютера дала можливість ввести в повноцінне використання мультимедійні технології: ще у 1970х роках було створено мережу Інтернет, видатними науковцями Роберт Кайо та Тім Бернерс-Лі [9], яка сьогодні трансформувалась у сучасну мережу комунікації, за допомогою якої весь світ має можливість підтримувати бути на зв'язку та передавати інформацію з найвіддаленіших куточків миттєво. Окрім цього, Інтернет дає можливість користувачам використовувати ту інформацію, яка зберігається у спеціальних базах даних. В цілому, саме поєднання інформаційних технологій за участі комп'ютеру та інтернету сприяло появі мультимедійних технологій, які сьогодні широко використовуються у різних сферах життя суспільства [5].

Загалом, існують різні теорії щодо походження мультимедійних технологій та історії їх використання. Дехто вважає, що мультимедійні технології є нічим іншим, як модними іграшками, які були нав'язані суспільству для того, аби вирішити проблеми збуту мультинаціональних корпорацій. Інші ж схильні вважати, що мультимедійні технології пов'язані із справжнім вибухом у розвитку комп'ютерних мереж, у результаті чого сьогодні ми можемо спостерігати справжню глобалізацію комунікації. Однак, перш за все, історія мультимедійних технологій пов'язана саме з появою перших персональних комп'ютерів та додаткового устаткування, що і дало можливість створювати та відтворювати аудіальну, візуальну та

текстову інформацію одночасно, завдяки чому користувачі діяли інтерактивно та використовували усі можливості мультимедійних технологій та комп'ютерів. В цілому, для багатьох мультимедійні технології, комп'ютер та Інтернет є тотожними та взаємопов'язаними поняттями, і з цим важко не погодитись, оскільки без появи Інтернету та ПК запровадження мультимедійних технологій у різні сфери життя людини не було б можливим. І при цьому саме поява мультимедійних технологій дала можливість вирішити проблеми, які виникли одночасно у різних галузях, зокрема у телеіндустрії, а також інформатиці та зв'язку.

Мультимедійні технології почали використовуватись в освіті майже одночасно із появою комп'ютеру, однак поширювались здебільшого на спеціалізовані предмети, які безумовно передбачали використання комп'ютеру та комп'ютерних технологій. Однак з розвитком інформатизації суспільства і з покращенням рівня технологічного та матеріального забезпечення навчальних закладів з'явилась можливість повноцінного використання мультимедійних технологій у сфері освіти. Тому сьогодні можна спостерігати всебічне запровадження мультимедійних технологій в освітній процес, що сприяло створенню спеціальних мультимедійних технологій навчання [6].

Загалом варто зазначити, що за сучасних умов розвитку освіти та інформатизації суспільства, як і було згадано попередньо, масово поширеними стають новітні засоби та технології навчання. Таким чином у процесі навчання та виховання педагогами та викладачами застосовуються сучасні технічні засоби навчання, використання яких у процесі навчання і є особливою технологією навчання – мультимедійною. Однак, перш ніж перейти до детального розгляду мультимедійних технологій навчання та їхньої ролі у навчально-виховному процесі, необхідно з'ясувати, що таке технології навчання.

В цілому технології навчання є особливим системним методом створення, застосування та визначення усього процесу навчання та засвоєння

знань, із врахуванням технічних та людських ресурсів і їхньої взаємодії, завданням якого є оптимізація освіти у загальному розумінні [6]. Окрім цього, під даним поняттям також розуміють особливу галузь використання системи наукових принципів для програмування навчального процесу, а також їхнього використання у навчальній практиці з метою орієнтування на детальні цілі навчання, які допускають їх оцінювання. Технології навчання, на відміну від інших способів організації навчального процесу, зокрема засобів навчання, зорієнтовані саме на учня, а не на предмет вивчення, а також на перевірку виробленої практики (методів і техніки навчання) в ході емпіричного аналізу й широкого використання аудіовізуальних засобів у навчанні, визначає практику в тісному зв'язку з теорією навчання [8].

Загалом існує низка технологій навчання: проблемного навчання, інформаційні технології, інтерактивні, розвивального навчання тощо. З-поміж даних технологій навчання нам важливо виокремити мультимедійні технології навчання [8]. Мультимедійні технології навчання є одним із різновидів інформаційних технологій навчання, які використовуються педагогами у процесі навчання за допомогою спеціального програмного комп'ютерного забезпечення, яке у даному випадку виступає у якості засобу здійснення педагогічної діяльності. Вчитель має можливість використовувати низку засобів програмного комп'ютерного забезпечення, яке є сертифікованим та має певні функції, що можуть бути корисними під час навчання. До такого програмного забезпечення варто віднести спеціальне ПЗ для створення мультимедійних презентацій, програвання відеофрагментів, перегляду фото, прослуховування аудіо, а також спеціально створені сайти у мережі Інтернет, які можуть слугувати джерелом мультимедіа та засобом для їх демонстрації [3].

Мультимедійні технології навчання пов'язані із мультимедійними засобами навчання, за допомогою яких вчитель у межах даної технології організовує навчальний процес. М. Гуржій [4] розглядає мультимедійні засоби навчання як комплекс спеціально створених апаратних та програмних

засобів, які дають можливість користувачу використовувати сучасні технології, за допомогою яких можна мати справу з графікою, гіпер-текстом, звуком, анімацією та відео у процесі навчання [9].

Мультимедійні засоби навчання дають можливість покращити освітній процес та зробити його більш цікавим. Таким чином учні мають можливість краще сприймати інформацію – не лише за допомогою тексту або суто за допомогою звукового сприйняття, а саме шляхом оптимального поєднання усіх компонентів: і візуального, і текстового, і звукового супроводу. Подібне навчання позитивно впливає на сприйняття учнями навчального матеріалу, оскільки на це впливають особливості психіки людини, для якої сприйняття інформації відбувається вербальними та невербальними шляхами [11].

Таким чином, мультимедіа та мультимедійні технології у наш час набувають все більшого поширення у зв'язку зі стрімким розвитком сучасних технологій. Активно вони використовуються і у процесі навчання, надаючи можливість вчителю урізноманітнити урок додатковим наочним матеріалом, а також надаючи можливість зацікавити учнів до навчання шляхом підвищення інтерактивності навчального процесу. В цілому, мультимедіа володіють усіма необхідними рисами, необхідними для ефективного використання у процесі навчання, що робить мультимедійну технологію навчання незамінною для сучасного вчителя.

1.2. Функції та класифікація мультимедійних технологій в освітньому процесі

Мультимедійні технології в освітньому процесі використовуються для поліпшення якості навчання та сприяють активізації процесу засвоєння матеріалу. Вони поєднують в собі різні медіаформати, такі як текст, зображення, звук і відео, що дозволяє створювати багатофункціональні та динамічні навчальні матеріали.

Поняття «мультимедійні технології» не було запропоновано однією конкретною особою або науковцем. Мультимедійні технології розвивалися на протязі багатьох років завдяки внеску численних вчених, інженерів та дослідників у різних галузях. Мультимедійні технології досліджували багато науковців, а саме: Г. Селевко [15], Т. Басюк [22], П. Ротаєнко [5] та ін. [8]. Одним із них є тип використовуваної медіа-інформації. За цим критерієм мультимедійні технології можна поділити на текстові, графічні, аудіо- та відео-технології. Текстові технології передбачають використання текстової інформації в навчанні, таких як електронні підручники, електронні бібліотеки і т.д. Графічні технології включають в себе використання зображень, діаграм, схем тощо. Аудіо- та відео-технології дозволяють використовувати звукові та відеоматеріали для навчання, наприклад, відео-лекції, аудіозаписи тощо [1].

Відома науковець Л. Масол класифікує мультимедійні технології за формою використання мультимедійних технологій [5]. За цим критерієм мультимедійні технології можна поділити на інтерактивні та пасивні. Інтерактивні технології передбачають активну участь учня в навчанні, вони дозволяють взаємодіяти з навчальним матеріалом, розвивати критичне мислення та проблемне мислення. Пасивні технології, навпаки, передбачають пасивне сприйняття матеріалу учнем, наприклад, перегляд відео-лекцій чи прослуховування аудіозаписів.

Крім того, мультимедійні технології можна класифікувати за їхньою функціональністю. За цим критерієм можна виділити такі види мультимедійних технологій: навчальні, комунікативні, творчі та ігрові. Навчальні технології використовуються для передачі навчального матеріалу та забезпечення оптимального засвоєння знань. Комунікативні технології сприяють взаємодії між вчителем та учнями, а також між самими учнями. Творчі технології використовуються для розвитку творчих здібностей учнів та стимулювання їхньої творчої активності. Ігрові технології використовуються для навчання через ігрову діяльність, що сприяє більш

ефективному засвоєнню матеріалу та підвищенню мотивації студентів [2, с.704].

О. Лебедев пропонує таку класифікацію мультимедійних технологій в освіті [6]:

Текстові матеріали: Електронні підручники, навчальні посібники, веб-сторінки і блоги.

Графіка та зображення: ілюстрації, діаграми, схеми, фотографії

Аудіо: записи лекцій, аудіо-книги, музичні фрагменти для навчання мови

Відео: відео-лекції, навчальні відеоролики, анімації.

Симуляції та віртуальна реальність: віртуальні навчальні середовища, симулятори для вивчення різних предметів.

Інтерактивні програми та платформи: навчальні ігри, віртуальні тренажери, онлайн-курси [7].

Соціальні мережі та спільноти: форуми, блоги, платформи для співпраці та обміну думками.

Мультимедійні презентації: використання слайд-шоу з зображеннями, текстом та анімацією для наглядної передачі матеріалу.

Науковець Б. Бочаров виділяє такі принципи використання мультимедійних технологій в освіті [3]:

Цілеспрямованість: використання мультимедійних технологій повинно бути націлене на досягнення конкретних освітніх цілей та завдань.

Адаптація: важливо адаптувати матеріали до потреб та рівня знань учнів. Наприклад, розробка різних версій матеріалів для різних груп учнів.

Взаємодія: використання мультимедійних засобів повинно стимулювати активну взаємодію учнів з матеріалом та один з одним.

Доступність: мультимедійні матеріали повинні бути доступні для всіх учнів, включаючи тих, хто має особливі потреби.

Оцінка: мультимедійні технології можуть також використовуватися для оцінювання знань та навичок учнів.

Враховуючи все вищевикладене, ми визначили переваги використання мультимедійних технологій у навчанні, а саме:

- покращене засвоєння інформації: використання різних мультимедійних елементів допомагає зрозуміти складні концепції та покращити запам'ятовування;
- стимулювання інтересу: мультимедійні матеріали цікавіші для учнів, що сприяє активному навчанню;
- самостійне навчання: мультимедійні ресурси можуть бути використані для самостійного вивчення матеріалу, дослідження та поглиблення знань;
- візуалізація: графіка та відео допомагають наглядно проілюструвати абстрактні концепції, що сприяє легкому розумінню;
- підвищення мотивації: мультимедійні елементи можуть бути використані для створення захопливих завдань та стимулювання творчості учнів;
- спільна робота: мультимедійні технології можуть сприяти співпраці та взаємодії між учнями, навіть віддалено.

Мультимедійні технології активізують процес засвоєння матеріалу. За допомогою цих технологій можна створювати цікаві та ефективні навчальні матеріали, що сприяють кращому сприйняттю та розумінню навчального матеріалу учнями [4].

В. Лапінський виділяє такі функції мультимедійних технологій в освіті [5, с.26-32]:

Інформаційна передача: Мультимедійні матеріали допомагають передавати інформацію більш зрозуміло і доступно, завдяки використанню тексту, зображень, аудіо та відео.

Зрозумілість: Використання графіки, анімації та діаграм допомагає учням легше зрозуміти складні концепції.

Залучення: Мультимедійні матеріали можуть бути більш привабливими для учнів, що сприяє активній взаємодії та залученню до навчання.

Інтерактивність: інтерактивні мультимедійні програми дозволяють учням взаємодіяти з матеріалом, розв'язувати завдання та перевіряти свої знання в реальному часі.

Індивідуалізація: завдяки мультимедійним технологіям можна адаптувати навчальний матеріал до потреб кожного учня, допомагаючи підвищити ефективність навчання.

Вченими були проаналізовані недоліки мультимедійних технологій в освіті та обмеження в їхньому використанні [8]:

Технічні обмеження: для ефективного використання мультимедійних технологій потрібні наявність комп'ютерів, смартфонів, стабільного Інтернет-з'єднання та відповідного програмного забезпечення.

Відсутність кваліфікованих вчителів: деякі педагоги можуть не мати достатньої підготовки для ефективного використання мультимедійних засобів.

Відволікання: якщо не користуватися мультимедійними ресурсами розсудливо, вони можуть призвести до відволікання учнів та зниження їхньої уваги.

Недостатня взаємодія: в деяких випадках, занадто велика кількість мультимедійних матеріалів може призвести до відсутності особистого контакту між вчителем та учнями.

Оптимізація контенту: розробка якісних мультимедійних матеріалів може бути витратною та часомісткою задачею.

Доступність для всіх: не всі учні можуть мати рівний доступ до необхідної техніки та Інтернету.

Наведемо деякі приклади мультимедійних технологій в освіті, зокрема [48]:

Онлайн-платформи для навчання: платформи як Coursera, edX, KhanAcademy, які надають доступ до онлайн-курсів та матеріалів.

Відео-лекції: записи лекцій, які можна переглядати в будь-який зручний час.

Віртуальні лабораторії: симуляції та віртуальні середовища для вивчення наукових дисциплін.

Навчальні ігри: інтерактивні ігри, які включають навчальний контент.

Подкасти та аудіо-лекції: аудіо-формати для навчання, наприклад, для покращення навичок мови.

Віртуальна реальність: використання VR для поглибленого вивчення певних тем або симуляцій.

Мультимедійні презентації: використання презентацій для наглядної передачі інформації.

Ефективність мультимедійних технологій в освітньому процесі залежить від кількох факторів, таких як правильне використання, контекст використання, тип навчального матеріалу та потреби учнів. Ось деякі аспекти, які впливають на ефективність мультимедійних технологій [8, с.11-15]:

Зацікавленість та мотивація:

Мультимедійні технології можуть створити цікавий та захоплюючий контент, що сприяє підвищенню мотивації учнів до навчання. Якщо створені матеріали цікаві та актуальні, вони можуть відкрити нові можливості для вивчення та збільшити інтерес до предмету.

Зрозумілість та доступність:

Мультимедійні матеріали можуть бути зрозуміліші та доступніші для різних типів навчальних груп. Вони допомагають наглядно пояснити складні концепції, що полегшує засвоєння інформації.

Активна взаємодія:

Мультимедійні технології можуть стимулювати активну участь та взаємодію учнів. Інтерактивні завдання, тестування, діалоги та групова робота можуть сприяти поглибленому розумінню матеріалу.

Візуалізація та демонстрація:

Мультимедійні засоби дозволяють візуалізувати ілюстрації, графіки, відео та анімації, що полегшує розуміння абстрактних понять та процесів. Це

особливо важливо в науках, де можливість побачити реальні приклади може допомогти засвоїти матеріал.

Самостійне навчання:

Мультимедійні матеріали можуть стати засобом для самостійного вивчення та дослідження. Учні можуть вибирати теми, що їх цікавлять, і глибше досліджувати їх.

Персоналізація навчання:

Важливо розуміти, що успішність використання мультимедійних технологій залежить від глибини їх інтеграції в навчальний процес, а не від простого використання технологій самих по собі. Краще всього їх використовувати як доповнення до традиційних методів навчання, з урахуванням потреб та характеристик навчальної групи.

Ефективність мультимедійних технологій досліджували багато науковців, зокрема П. Ротаєнко [38], Л. Семко [14], Н. Самойленко [6]:

Академічні результати: одним з показників ефективності є покращення академічних результатів учнів. Це може виявитися в підвищенні оцінок, кращому розумінні концепцій та глибшому засвоєнні матеріалу.

Активність та участь: ефективність мультимедійних технологій можна виміряти через рівень активності та участі учнів. Якщо учні більше взаємодіють з матеріалами, задають питання та обговорюють, це може свідчити про їхню залученість.

Задоволеність учнів: опитування та зворотній зв'язок від учнів можуть вказати на їхню думку про ефективність використання мультимедійних технологій.

Розвиток навичок: якщо учні розвивають навички, які можна виміряти (наприклад, навички роботи з комп'ютером, англійська мова через аудіо та відео), це також може бути показником успіху.

Збільшення інтеракції: якщо мультимедійні технології сприяють більш активній взаємодії між учнями та викладачем, це може позитивно вплинути на навчальний процес.

Враховуючи вищенаведену теорію про мультимедійний матеріал, ми визначили, що для ефективного використання мультимедійних технологій потрібно [3]:

Чітка структура: мультимедійний матеріал повинен мати чітку структуру та послідовність. Це допоможе уникнути плутанини та забезпечити зручність для учнів.

Адаптація: при використанні мультимедійних технологій слід враховувати різні стилі навчання та індивідуальні потреби учнів [49].

Різноманітність: варто використовувати різні види мультимедійних матеріалів для збагачення навчального процесу. Комбінувати текст, відео, графіку тощо.

Активна взаємодія: варто пропонувати завдання, які стимулюють учнів до активної участі та діалогу. Інтерактивні завдання можуть збільшити залученість учнів.

Обробка інформації: бажано допомагати учням обробити навчальний матеріал. Наприклад, надати можливість виконати підсумкові тести, обговорити тему в групі тощо.

Зворотній зв'язок: доцільно забезпечити можливість для учнів отримувати зворотній зв'язок на свої досягнення та завдання.

Співпраця з викладачем: важливо, щоб викладач відіграв активну роль у використанні мультимедійних технологій, надавав підтримку та вказівки учням.

Отже, мультимедійні технології мають значний потенціал у покращенні якості освіти. Вони можуть зробити навчання більш доступним, цікавим та ефективним для учнів різних вікових груп та з різними стилями навчання. Проте важливо зазначити, що успішність використання мультимедійних технологій в освіті залежить від вміння їх раціонально інтегрувати в навчальний процес та відділяти дійсно цінні від неефективних методів.

Використання мультимедійних технологій у навчанні – це постійно активний процес, який вимагає гнучкості та адаптації до змін у суспільстві та технологіях. Правильне використання цих технологій може сприяти підвищенню якості освіти здобувачів освіти.

1.3. Дидактичні особливості використання мультимедійних технологій на уроках іноземної мови у старших класах

Мультимедіа представляє собою поєднання різних форм подання інформації на одному носії, таких як текст, звук, графіка, а також, в останній час все більше, анімація та відео. Важливою характеристикою мультимедійних веб-сайтів та компакт-дисків є наявність гіперпосилань. Таким чином, мультимедійна база даних може містити текстову і візуальну інформацію, відеокліпи та таблиці, що забезпечує легкий доступ до всіх цих елементів. Мультимедійна телекомунікаційна послуга дозволяє користувачам надсилати та отримувати будь-яку форму інформації, залежно від їхніх вимог [29].

Для успішного використання комп'ютерних технологій на уроках вчителю необхідна насамперед теоретична підготовка з оволодіння цими технологіями. Використання мультимедійних технологій вимагає від викладача ознайомлення з різними дидактичними можливостями мультимедіа, зокрема [17]:

- неоднакове подання інформації;
- численні типи навчальних завдань;
- створення навчальних середовищ, які дозволяють учням «зануритися» у вигаданий світ, в різні соціальні ситуації;
- широке використання гри як методу навчання;
- можливості відтворення різних аспектів навчальної діяльності (змістового, процесуального і рефлексивного);

- активізація навчальної роботи учнів та посилення їхньої ролі як суб'єкта навчальної діяльності;
- підвищення мотивації до навчання [24].

Також багато уваги було приділено розробці критеріїв доцільності використання мультимедійних технологій на урок такими науковцями як: А. Гуржій [17], Б. Бочаров [31], а саме:

1. Вища ефективність навчання: мультимедійні технології повинні підвищувати якість та результативність навчального процесу, сприяючи кращому засвоєнню навчального матеріалу та розвитку учнів.

2. Нemoжливiсть альтернативи: мультимедійні засоби можуть бути незамінними у випадках, коли інше навчальне обладнання або матеріали недоступні або неможливо використовувати у певних умовах, наприклад, експерименти у природних або штучних умовах.

3. Покращення наочності та зрозумілості: мультимедійні засоби можуть забезпечувати більшу наочність та зрозумілість навчального матеріалу, зокрема за допомогою графічних, звукових, анімаційних або інших візуальних елементів, які полегшують сприйняття інформації.

При цьому використання мультимедійних технологій на уроках англійської мови може мати низку переваг [4]:

- підвищення мотивації та інтересу до вивчення предмету;
- можливість реалізації індивідуалізації навчання;
- підвищення естетичного та емоціонального рівня уроку за рахунок використання музики, анімації;
- збільшення об'єму виконаної на уроці роботи;
- підвищення авторитету вчителя.

Мультимедійні технології навчання пов'язані із мультимедійними засобами навчання, за допомогою яких вчитель у межах даної технології організовує навчальний процес. Мультимедійні засоби навчання є комплексом спеціально створених апаратних та програмних засобів, які дають можливість користувачу використовувати сучасні технології, за

допомогою яких можна мати справу з графікою, гіпер-текстом, звуком, анімацією та відео у процесі навчання [5].

До мультимедійних засобів навчання, які можуть бути використані на уроках англійської мови у старших класах, варто віднести [6; 7]:

- Мультимедійні презентації;
- Слайд-шоу;
- Електронні словники та довідники;
- Електронний журнал;
- Освітні ресурси Інтернету;
- Навчальні ігри – у мережі Інтернет та із використанням різних носіїв;
- Мультимедійні тренажери;
- Навчальні фільми, відео та аудіо-записи;
- Інтернет-ресурси тощо.

Мультимедійні засоби навчання дають можливість покращити освітній процес та зробити його більш цікавим. Таким чином учні мають можливість краще сприймати інформацію – не лише за допомогою тексту або суто за допомогою звукового сприйняття, а саме шляхом оптимального поєднання усіх компонентів: і візуального, і текстового, і звукового супроводу. Подібне навчання позитивно впливає на сприйняття учнями навчального матеріалу, оскільки на це впливають особливості психіки людини, для якої сприйняття інформації відбувається вербальними та невербальними шляхами [8]. Окрім цього, мультимедійні засоби та технології навчання можуть бути використані на різних етапах уроку, що робить їх універсальними та розширює їх дидактичні можливості. Вони можуть бути використані як постановка проблеми перед вивченням нового матеріалу, у поясненні нового матеріалу як ілюстрації, при закріпленні та узагальненні знань, для контролю знань [9].

Також на уроках іноземної мови можна використовувати такі мультимедійні засоби навчання:

Мультимедійні презентації – особлива логічно пов’язана послідовність слайдів, які об’єднані однією тематикою та загальним принципом оформлення. Із використанням мультимедійних презентацій вчитель може наочно представити навчальний матеріал, зацікавивши учнів яскравим оформленням, додатковими ефектами та наочними матеріалами у вигляді додаткових фото, картинок, схем та таблиць. Окрім цього, до однієї з важливих функцій використання мультимедійних презентацій у старшій школі варто віднести сприяння формуванню логічного та алгоритмічного мислення, зважаючи на те, що усі слайди презентації будуються у логічній послідовності та об’єднані спільним сенсом. Основними програмами для створення мультимедійних презентацій є Microsoft Power-Point, а також інші спеціалізовані редактори: Macro-mediaFlash, Picasa, PhotodexProShow, Canva тощо. Також слід зауважити, що учні можуть створювати мультимедійні презентації самостійно у якості проєктного завдання, що лише підвищує дидактичну значимість даних мультимедійних технологій та засобів навчання [10];

Відео-матеріали – один із найбільш важливих та поширених мультимедійних засобів навчання, який є дуже поширеним у сучасній старшій школі. Шляхом використання спеціального програмного забезпечення для демонстрації відео, а також спеціалізованих платформ, зокрема YouTube, вчитель має можливість урізноманітнити урок цікавими відео-матеріалами, які будуть корисними під час вивчення певної теми. Однією з навчальних задач, яку можна вирішувати за допомогою відео на уроках англійської мови, є повторення лексики та розширення словникового запасу [11].

Аудіо-матеріали – важливий засіб для вивчення англійської мови як у початкових, так і у середніх та старших класах. Аудіо-матеріали дозволяють сприймати англійську мову на слух, що покращує розуміння мовлення. При цьому використання даних матеріалів дозволяє виконувати вправи з аудіювання, що є невід’ємною складовою навчальної програми [12].

Мультимедійні тренажери – до них ми можемо віднести спеціально створені додатки у форматі он-лайн та оффлайн, які вчитель може використати у процесі навчання, здебільшого з метою закріплення знань та навичок учнів. До таких тренажерів ми можемо віднести LearningApps–онлайн-ресурс, за допомогою якого кожен вчитель має можливість створити мультимедійні вправи для учнів та використати їх на уроці.

Також вчителі використовують різні фото-матеріали у вигляді слайд-шоу, графіку тощо.

Слід зазначити, що мультимедійні технології мають значну дидактичну роль, що дозволяє їх використовувати майже на кожному уроці англійської мови у старших класах. При цьому на сьогоднішній день все більше значення набувають мультимедійні тренажери та навчальні ігри. Дидактичні можливості даних мультимедійних технологій навчання полягають у наступному [9]:

- 1) активізація роботи учнів та підвищення мотивації до навчання;
- 2) покращення вивчення мови шляхом використання флеш-карток та різних інтерактивних вправ;
- 3) можливість використання на кожному уроці на різних етапах.

Розглянемо деякі сервіси, що дозволяють застосовувати або створювати мультимедійні тренажери та навчальні ігри:

- Kahoot! (Рис. 1.1) – це цифрова навчальна платформа, яка використовує ігри у стилі вікторин, щоб допомогти учням навчатися у розважальній формі, роблячи інформацію цікавою. Це корисний інструмент для гібридного класу, який використовує як цифрове навчання, так і навчання в класі. Хмарний сервіс працюватиме на більшості пристроїв через веб-браузер. Це означає, що даний сервіс є доступним для учнів на уроках або вдома з ноутбуків, планшетів та смартфонів [14].

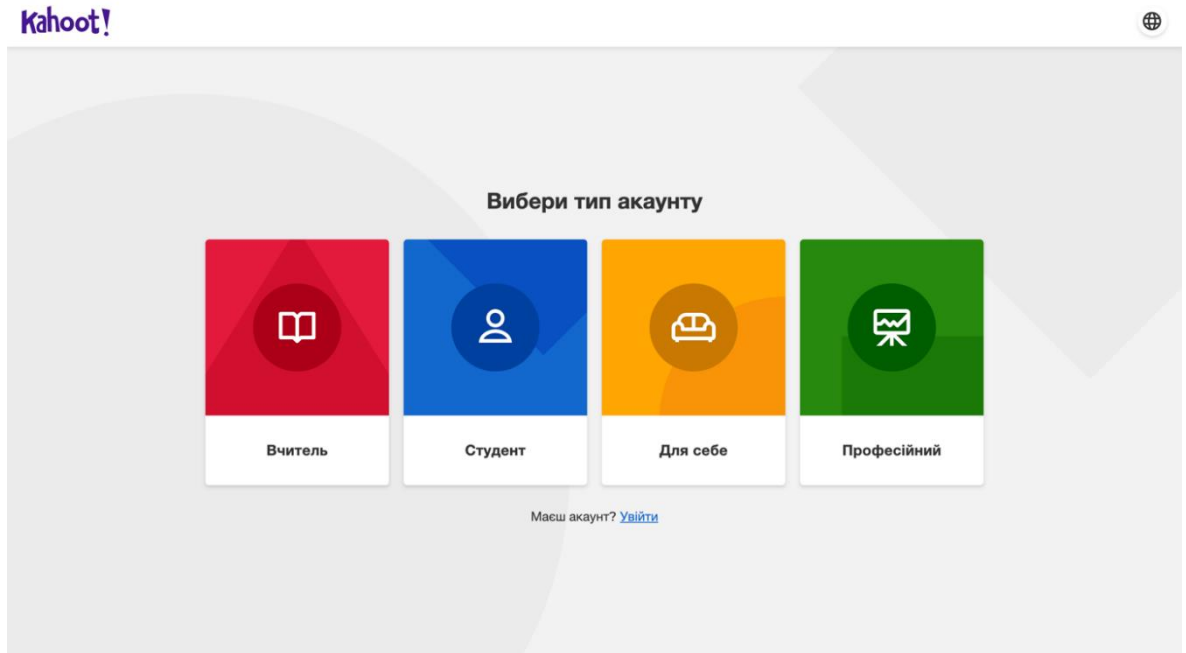

Рис. 1.1 Головна сторінка платформи Kahoot!

- Learning Apps – це онлайн платформа, яка допомагає учням активно працювати, вони з азартом виконують завдання за представленою тематикою. На даній платформі кожен вчитель може створити власну вправу, яку потім можна буде використати на уроці. Окрім цього, даними вправами зможуть скористатися і інші вчителі. Загалом, на базі даного сервісу існує можливість не тільки створити власну інтерактивну вправу, а також використовувати банк вправ, які містяться на платформі та стосуються різних навчальних дисциплін, у тому числі і англійської мови [12].

- Glimkit – англійськомовний онлайн-ресурс для створення інтерактивних вправ та завдань. Завдання є прості, однак цікавим є оцінювання – учні можуть отримувати бали у вигляді віртуальних грошей [15].

- Quizlet (Рис. 1.2) – освітня онлайн-платформа, за допомогою якої існує можливість вивчення англійських слів за картками: на одному боці слово, на іншій – переклад (або картинка). Окрім цього, за вивченими словами можна проходити тести, що покращить їх запам'ятовування. Для зручності створено мобільний додаток, що полегшує її використання у навчальному процесі [16].

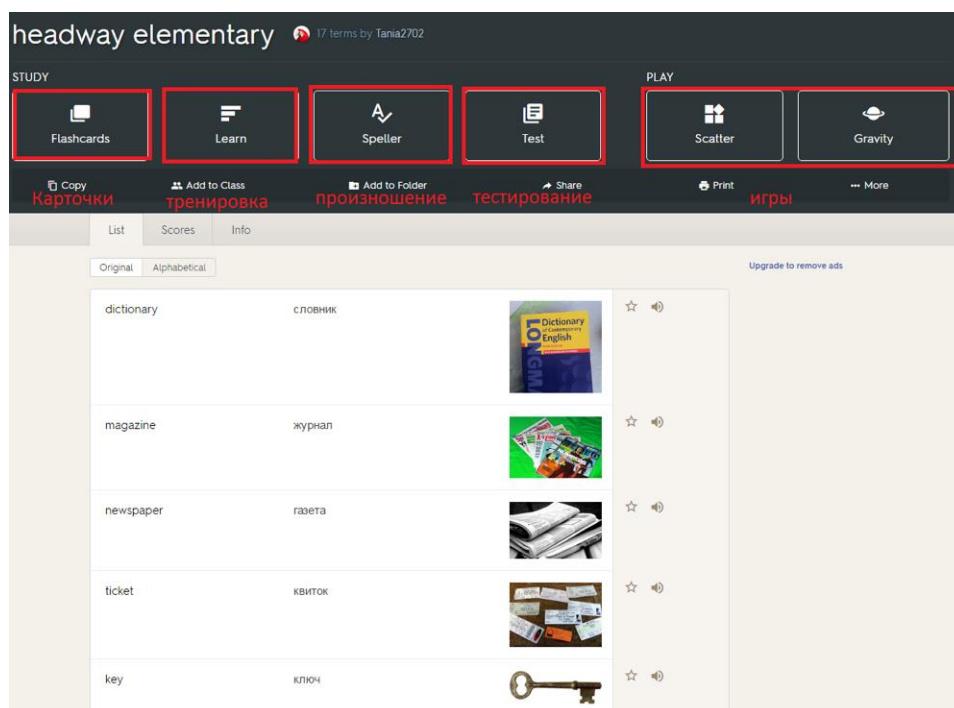

Рис.1.2 Приклад завдань, створених за допомогою платформи Quizlet

- «НаУрок» (Рис. 1.3) та «Всеосвіта» – вітчизняні освітні платформи, на яких розміщуються навчальні матеріали, що можуть бути використані на уроках англійської мови. За допомогою даних платформ існує можливість створювати інтерактивні вправи і тести, що можуть бути використані на уроках англійської мови у старших класах [17; 18].

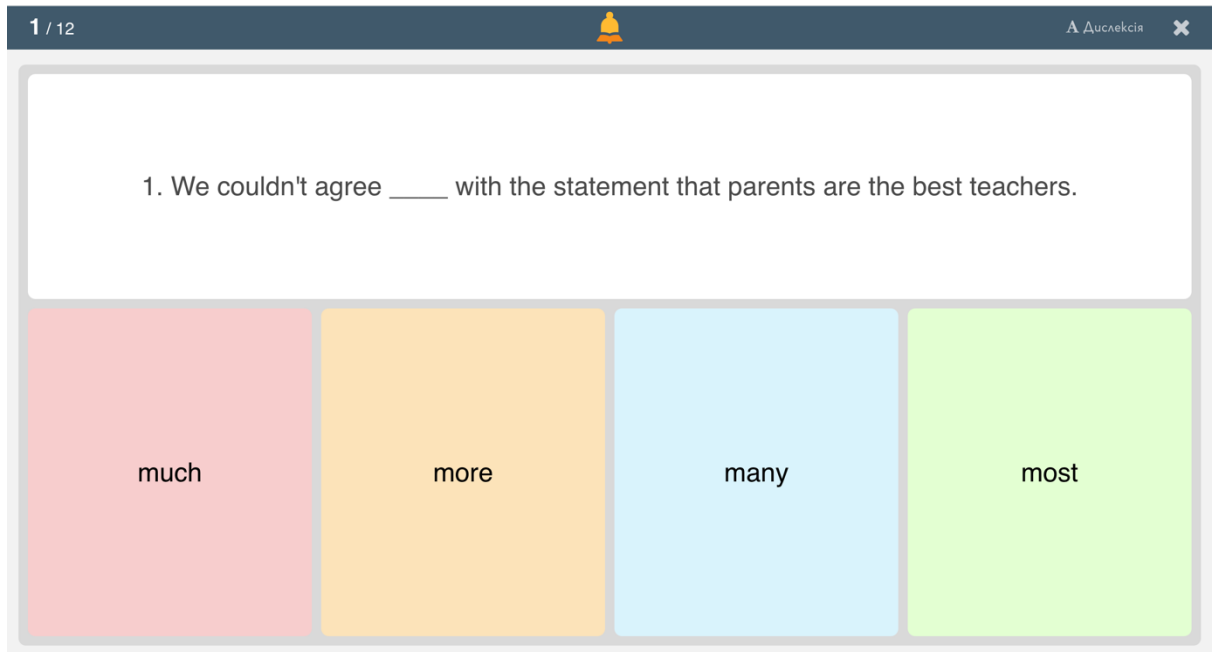

Рис.1.3 Приклад тесту для 11 класу, створеного за допомогою платформи «На Урок»

Дидактичні можливості використання сервісу Kahoot! на уроках англійської мови у старших класах полягають у наступному:

- створення інтерактивних вправ;
- використання флеш-карток для вивчення нової лексики;
- створення вікторин для урізноманітнення навчального процесу;
- створення навчальних тестів для оцінювання учнів.

Онлайн-сервіс Learning Apps, у свою чергу, має такі можливості:

- створення інтерактивних вправ за допомогою існуючих шаблонів, вибір яких є доволі великим;
- створення навчальних тестів та завдань різного спрямування;
- вивчення нової лексики за допомогою флеш-карток.

Glimkit та Quizlet, у свою чергу, мають низку спільних рис, які пов'язані з тим, що обидві платформи дають можливість створювати флеш-картки та вікторини, що, у свою чергу, робить їх дидактичні можливості дещо обмеженими. Дані платформи можуть бути використані для того, аби

закріпити отриманні знання, насамперед – знання з лексики. Таким чином, їхні можливості є більш обмеженими, аніж можливості двох попередніх сервісів.

«НаУрок» і «Всеосвіта» також мають дещо обмежені можливості. З їх допомогою можна створювати навчальні тести різної складності, однак інші вправи, що дозволяють зробити перші дві платформи, створити неможливо. Відповідно, дидактичні можливості їх використання полягають лише у створенні тестів різної складності, що можуть бути використані на уроках різних типів та на різних етапах навчальних занять – для актуалізації отриманих раніше знань, для закріплення та їх перевірки.

Отже, мультимедіа та мультимедійні технології у наш час набувають все більшого поширення у зв'язку зі стрімким розвитком сучасних технологій. Активно вони використовуються і у процесі вивчення англійської мови у старших класах, надаючи можливість вчителю урізноманітнити урок додатковим наочним матеріалом, а також надаючи можливість зацікавити учнів до навчання шляхом підвищення інтерактивності навчального процесу. В цілому, мультимедіа володіють усіма рисами, необхідними для ефективного використання у процесі навчання, що робить мультимедійну технологію навчання незамінною для сучасного вчителя англійської мови.

Висновки до розділу 1

На основі аналізу науково-педагогічної літератури з'ясовано, що термін «мультимедіа» походить від латинського слова *multum* – багато та англ. *medium* – засіб.

Сучасні вчені визначають під «мультимедіа» як інформаційну технологію, що поєднує в одному програмному продукті різноманітні види інформації: тексти, ілюстрації, аудіо і відеоінформацію.

Нами з'ясовано, що доцільність використання мультимедійних технологій у навчанні зумовлена об'єктивними законами фізіології вищої нервової діяльності та заснованої на них психології особистого сприйняття.

Виявлено, що метою створення і застосування засобів мультимедіа є забезпечення навчально-виховного процесу технологій сучасними засобами навчання, зокрема засобами унаочнення навчального матеріалу, які можуть бути використані як складові навчального середовища нового покоління. Використання мультимедійних технологій навчання надає навчально-методичній роботі з учнями більш насичений, динамічний, творчий та інтенсивний характер.

Здійснивши аналіз стану використання мультимедійних засобів навчання в контексті вивчення англійської мови, нами з'ясовано що на сьогодні вчителям пропонується різноманітний вибір мультимедійних технологій навчання.

Нами встановлено, що виокремлюють такі мультимедійні технології навчання: мультимедіа-презентації, мультимедіа-тренажери, електронні навчальні комплекти, мультимедійні ресурси Інтернету. Їх ефективність залежить від самого вчителя, його креативності та обізнаності. Також Нова українська школа пропонує безліч цікавих альтернатив, які також можуть стати хорошими помічниками у роботі вчителя-словесника.

Установлено, що саме для ефективності навчально-виховного процесу вчителям необхідно традиційні форми організації навчання комбінувати з мультимедійними технологіями.

Однак вивчення наукових досліджень та практичного досвіду у означеній галузі свідчить про недостатній рівень теоретичної розробки умов успішного використання мультимедійних технологій навчання на уроках англійської мови.

РОЗДІЛ 2

ВПРОВАДЖЕННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСОБУ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСАХ

2.1. Апробація мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів

На сьогоднішній день на уроках англійської мови використовується низка мультимедійних технологій, які спрямовані на вдосконалення навчального процесу та підвищення ефективності вивчення англійської мови учнями. Одним із яскравих прикладів мультимедійних технологій, які можуть бути використані на уроках, є хмара слів. Дана технологія є особливим способом візуального відтворення інформації, що створюється за допомогою спеціальних технологічних засобів та сервісів, і основне призначення якого – розвиток критичного мислення учнів на уроках англійської мови.

Загалом, хмара слів – це візуальне подання списку категорій або тегів, які також називаються мітками, ярликами, ключовими словами тощо. Даний спосіб дозволяє виділити слова, які найчастіше з'являються у тексті, за допомогою їх візуального збільшення. Загалом, хмара слів показує популярність слів або фраз, роблячи найчастіше використовувані слова більшими або більш жирними порівняно з іншими словами навколо них. Хмара слів містить набір даних, наприклад, список слів, текст із блогу або набір письмових матеріалів, наприклад, серію статей [1; 2].

Окрім цього, хмарою слів також часто називають спосіб візуального відтворення списку слів, категорій або міток, які розміщуються за допомогою єдиного суцільного зображення.

Хмари слів створюються за допомогою спеціальних сервісів – генераторів хмар слів. Генератор хмар слів – це інструмент, який дозволяє копіювати і вставляти фрагмент тексту, а потім автоматично витягує слова, які з'являються найчастіше, і робить їх більшими або виділяє напівжирним шрифтом. Таким чином, хмари слів можуть бути використані у якості додаткового способу візуального представлення важливої інформації, що представлена на уроці. Ключові слова і терміни уроку виділяються у «хмарі», а найбільш важливі – виділяються за допомогою напівжирного шрифту та збільшення розміру.

На сьогоднішній день хмара слів є перспективною мультимедійною технологією, яка може бути використана на уроках англійської мови, насамперед у старших класах. Переваги її використання полягають у наступному [3]:

- Хмара слів позитивно впливає на формування критичного мислення учнів та сприяє кращому запам'ятовуванню інформації;
- Наявність різнокольорових слів та слів, що виділені більшим розміром і напівжирним шрифтом, додатково приковує увагу учнів, тим самим змушує їх зосередитись на навчальному матеріалі;
- Може бути використана на будь-якому етапі уроку – актуалізації опорних знань, мотивації навчальної діяльності, вивчення нового матеріалу тощо;
- Має форму хмари або іншу форму, у якій наводяться найбільш важливі слова певної теми/тексту тощо, що позитивно впливає на запам'ятовування, оскільки виділяється ключовий та найбільш вагомий матеріал;
- Форми використання даної технології є абсолютно різними: вчитель може створювати хмари слів та використовувати їх на певному етапі уроку, учні можуть створювати їх у якості домашнього завдання; при цьому використовуються спеціальні сервіси; використання за допомогою мультимедійної дошки для фронтальної роботи з класом тощо.

Окрім цього, О. Кисельова зазначає наступні особливості використання хмари слів на уроках англійської мови [5]:

- Активізація попередніх знань з теми;
- Опис персонажів літературних творів, історичних діячів, відомих вчених тощо;
- Мозковий штурм ідей для написання робіт;
- Узагальнення тем з метою розвитку розуміння вивченого матеріалу;
- Пошук тем для обговорення в класі;
- Дослідження значень складних слів зі словника;
- Використання у якості контрольної роботи для оцінки розуміння та виявлення прогалин у навчанні.

Для створення хмари слів можуть бути використані такі генератори [6]:

- WordArt.com
- WordClouds.com
- Word CloudMaker
- WordItOut
- WordSift
- MonkeyLearn Word CloudGenerator тощо.

Приклад створеної хмари слів за допомогою одного з сервісів (Рис.2.1):

Рис.2.1 Приклад створеної хмари слів [7]

Окрім цього, зазначимо такі способи використання хмари слів на уроках англійської мови у старших класах [8]:

- Використання у якості дидактичного матеріалу (в електронному або друкованому вигляді);
- У якості способу представлення інформації про себе або іншу людину (у портфоліо, у вигляді елемента навчальної презентації або проєкту);
- У якості одного з елементів навчальної презентації або навчального проєкту;
- Спосіб акцентування уваги на важливих подіях, термінах, ключових моментах уроку;
- Елемент візуалізації критеріїв оцінювання навчальних робіт;
- Спосіб представлення результатів опитування або обговорення тощо.

Загалом, дана мультимедійна технологія є корисною з точки зору формування критичного мислення учнів: вони мають можливість виділити або побачити ключові слова і терміни за допомогою даної хмари, тим самим краще запам'ятають навчальний матеріал, оскільки за допомогою хмари слів реалізовується швидке сприйняття ключової інформації та її виділення з-поміж великого обсягу додаткової. Хмара слів може допомогти учням краще запам'ятати вивчений матеріал, перетворити нецікаву інформацію у захоплюючу головоломку, зрозуміти зміст нової теми тощо, що позитивно впливає на їх успіхи у навчанні та засвоєння навчального матеріалу.

Приклад уроку із використанням хмари слів та презентації представлено у Додатку А.

Одними з найбільш актуальних сервісів для вивчення англійської мови на сьогоднішній день є сервіси «Quizlet» та «Memrize», які створені насамперед для вивчення лексичних особливостей англійської мови. Дані сервіси можуть слугувати яскравим засобом підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів, оскільки є зручними та

інтерактивними у використанні, а їх легкий та адаптований під учнів інтерфейс може ефективно сприяти вивченню нових слів та інших аспектів англійської мови.

Загалом, Quizlet, відомий додаток Веб 2.0, – це безкоштовна веб-платформа, яка надає учням навчальні ресурси, такі як флеш-картки, навчальні та ігрові режими. У 2005 році старшокласник Ендрю Сазерленд розробив веб-сайт для вивчення лексики. З того часу понад 50 мільйонів користувачів в інтернеті створили сотні мільйонів наборів флеш-карток, що доводить популярність і визнання Quizlet. Quizlet надає учням привабливий і простий у використанні інтерфейс, який може покращити враження від роботи з паперовими картками. Деякі з переваг Quizlet включають можливість швидкого створення карток із зображеннями та аудіо, можливість доступу до програми на комп'ютері або смартфоні, можливість автоматичної перестановки карток, щоб уникнути послідовного навчання або запам'ятовування порядку, а також можливість взаємодіяти з картками, використовуючи різноманітні навчальні та ігрові режими [9].

Попередні дослідження вчених спрямовані на таке вивчення ефективності застосування даних веб-сервісів під час навчального процесу [10]:

- Використання карток, створених за допомогою даних сервісів, для вивчення нової лексики учнями самостійно;
- Використання даних сервісів та карток і завдань, створених з їх допомогою, під час навчальних занять, що, на думку дослідників, є більш ефективним, ніж самостійне використання даних сервісів учнями.

Окрім цього, Д. Авінатум та Л. Октавіані зазначають, що використання даного сервісу на навчальних заняттях позитивно сприймається учнями, а також підвищує мотивацію до вивчення англійської мови [10].

Також слід додати, що завдяки навчальним режимам, передбаченим у Quizlet, учні отримують задоволення та відчувають зацікавленість у вивченні лексики. Наприклад, у грі на відповідність учні бачать свій бал і місце і

можуть спробувати ще раз, щоб отримати кращий результат. Таким чином, учні можуть не нудьгувати під час вивчення лексики. З іншого боку, вони можуть насолоджуватися вивченням англійської мови, використовуючи даний сервіс. Це пояснюється тим, що учні можуть бути більш залучені в процес вивчення мови. Таким чином, учні будуть більш зосереджені на цільових словах, які вони вивчають з додатком Quizlet. Використовуючи додаток Quizlet на смартфоні, учні можуть вивчати лексику самостійно. Це пов'язано з тим, що дизайн додатку Quizlet підходить для автономного навчання. Більше того, додаток Quizlet вважається приємним для учнів при вивченні англійської мови.

Сервіс «Memrise» –це освітній онлайн-додаток, який доступний на сайті www.Memrise.com, а також його можна завантажити в AppleStore та GooglePlay. Memrise – це додаток для вивчення мови, розроблений американською компанією мовних технологій, який дозволяє користувачам вивчати іноземну мову за допомогою мобільного телефону без допомоги викладача. Додаток гарантує користувачам, що вони зможуть вивчити мову набагато швидше і простіше, ніж будь-коли раніше, без необхідності вивчати правила граматики дедуктивно. Memrise використовує дистанційне повторення флеш-карток для прискорення темпів навчання. Контент і матеріали на Memrise створюються за допомогою краудсорсингу, тобто всі учасники Memrise можуть долучитися до створення контенту [10].

Особливістю Memrise є те, що цей додаток надає результати досліджень пам'яті і може надсилати прогрес навчання своїм студентам електронною поштою. Обсяг наданої інформації залежить від автора курсу. Memrise дозволяє користувачам дізнатися про багато слів певної мови або певних галузей, які будуть містити визначення, синонім, антонім і навіть їхню вимову. Використовуючи цей додаток, викладачі можуть створювати власний контент у Memrise і формувати групу цільових учнів. Викладачі також можуть використовувати наданий контент, створений учасником Memrise, і просити учнів практикувати лексику з нього. При цьому вчителі

мають можливість проводити моніторинг навчальних досягнень учнів за тиждень або місяць за допомогою спеціальних інструментів, що містяться у даному сервісі. Доступ до цього додатку учні можуть отримати будь-де і будь-коли, тож вони матимуть додаткові матеріали з Memrise, окрім основних матеріалів, які пояснюють на уроках. Однак, не кожен учень може працювати з такими освітніми онлайн-додатками, як Memrise. Деяким учням зручніше навчатися віч-на-віч у класі, а декому дуже подобається навчатися за допомогою онлайн-додатків [10].

В цілому, зазначимо, що головне призначення даних додатків на уроках англійської мови – більш ефективно вивчення нових слів та закріплення вивченої лексики за допомогою завдань, що створюються вчителем з їх допомогою. У такому випадку вчитель створює навчальний курс у межах даних сервісів, створює навчальні завдання та надає учням посилання. Окрім цього, вчитель створює спеціальні картки для вивчення лексики, якими учні можуть скористатись або на уроках, або вдома.

Мотивація до навчання за допомогою даних додатків підвищується завдяки тому, що процес вивчення нової лексики та закріплення вивченого стає більш інтерактивним: учні користуються даними сервісами як на уроках, так і вдома. Інтерактивно вивчають нову лексику, виконуючи паралельно з цим завдання на перевірку отриманих знань, після – отримують результати. Таким чином, дані сервіси роблять вивчення англійської мови у старших класах більш цікавим та інтерактивним, тим самим підвищуючи мотивацію до вивчення англійської мови.

Приклад уроку із використанням даних сервісів та мультимедійної дошки представлено у Додатку Б.

Однією з найбільш поширених мультимедійних технологій, що можуть бути використані на уроках англійської мови у старших класах, є мультимедійні презентації.

Основною перевагою мультимедійних презентацій є те, що вони дають можливість поєднати візуальне зображення, текст і звукове супроводження,

що дозволяє комплексно розвивати навички мовної діяльності учнів під час вивчення іноземної мови. Загалом, мультимедійні презентації використовуються при введенні та закріпленні лексичного, граматичного, країнознавчого матеріалу, у якості опор при навчанні монологічного та діалогічного мовлення. Використання презентацій сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу, завдяки використанню анімації з'являються можливості виділення найбільш значущих елементів за допомогою кольору, шрифту, додавання фотографій, схем, таблиць [11].

Окрім цього, на думку Т. Гужви, за допомогою презентацій вчитель має можливість систематизувати навчальний матеріал, який буде використано під час уроку. Учитель повинен продумати, що він або вона буде говорити і в якому порядку, таким чином плануючи даний урок. допомагають з секвенуванням і розбиванням великої концепції на більш дрібні частини. Крім того, за допомогою мультимедійного програмного забезпечення учні мають можливість отримувати додаткову інформацію та краще засвоїти навчальний матеріал, оскільки інформація у презентації є систематизованою та лаконічною [12].

Разом з тим, слід зауважити, що використання презентацій на уроках англійської мови у старшій школі є ефективним за рахунок можливості їх використання під час більш складних типів уроків, таких як урок-лекція, урок-конференція, урок-узагальнення та систематизації знань тощо. Окрім цього, вони можуть бути використані і під час уроків вивчення нового матеріалу та комбінованих уроках на різних їх етапах, а також слугувати супроводом уроків в цілому. У такому випадку вчитель може доповнити навчальний матеріал фотографіями, малюнками, анімацією, відео, текстом тощо. Завдяки цьому урок не буде перенасичений інформацією, а її сприйняття учнями буде супроводжуватись важливими наочними матеріалами. Окрім цього, бажаним є використання звукового супроводу. У такому випадку будуть задіяні різні види пам'яті що дає змогу учням краще

запам'ятати матеріал. Учні також можуть отримати презентацію уроку в електронному вигляді для подальшого опрацювання матеріалу.

До того ж презентації можуть містити схеми та таблиці, за допомогою яких може бути структурований матеріал, вивчений попередньо, на уроках узагальнення та систематизації знань. Усе це допоможе учням пригадати вивчений раніше матеріал. Також за допомогою презентацій можна організувати індивідуальне чи колективне тестування з подальшим аналізом відповідей. Вони урізноманітнюють роботу на уроці та сприяють активізації вивченого лексичного матеріалу за допомогою колективного розгадування кросвордів, пазлів, які виведені на екран з допомогою презентації [13].

Зазначимо, яким чином вчитель може створювати мультимедійні презентації, які будуть використані на уроках. Для цього необхідна наявність спеціального редактору PowerPoint, який має широкі можливості для створення мультимедійних презентацій із використанням ілюстрацій, тексту, графіків, схем, а також і спеціальної анімації. Ще однією платформою для створення презентацій є онлайн-платформа, яка розташована на відповідному сайті – Canva. Однак можливості її використання не такі широкі: презентації будуть сучасно оформлені, однак не будуть мати цікавих переходів та анімацій.

Одним із доречних способів використання мультимедійної презентації на уроках англійської мови є поєднання інтерактивних методів навчання та мультимедійної презентації. Для цього можна запропонувати створення відповідного слайду, на якому буде міститись наступний інтерактивний метод – асоціативний куш. Разом з тим, необхідно використовувати відео, які також слугуватимуть і додатковим джерелом інформації, і додатковою наочністю. Переважним чином відео слід застосовувати під час представлення нового матеріалу, тоді як загадки можна використати на етапі актуалізації або мотивації, а інтерактивні методи навчання (зокрема, асоціативний куш) – у тому числі і на етапі узагальнення.

Отже, методика використання мультимедійних презентацій на уроках англійської мови у старших класах повинна полягати у їх систематичному використанні, вони будуть містити у собі як важливу та цікаву теоретичну інформацію, так і наочні засоби – зокрема, різні схеми та малюнки. Окрім цього, мультимедійні презентації можуть доповнювати інтерактивні методи навчання та різноманітні завдання для учнів, зокрема, загадки, пазли. Також доречним та ефективним є використання цікавих відео для учнів. До того ж, можна запропонувати виконання різних вправ, створених за допомогою спеціальних мультимедійних платформ, однак не на кожному уроці може бути можливість їх використання. Таким чином, методика використання мультимедійних презентацій може бути розроблена індивідуально кожним педагогом, який завдяки цьому має можливість проявити власну творчість, врахувавши усі особливості учнів свого класу.

Однак, зазначимо, що використання презентацій на уроках – це не лише презентації, створені безпосередньо вчителем, але й ті, які створюють учні самостійно. У такому випадку презентації виступають у якості результату проєктної діяльності учнів: учні отримують тему для створення проєкту або обирають її самостійно, працюють над пошуком інформації, аналізують та систематизують знайдені дані, а після – отримують результати у вигляді презентації. Завдяки цьому учні мають можливість проявити власну творчість, креативність, а також вдосконалити навички роботи з пошуку та аналізу інформації, що є важливим аспектом не лише вивчення англійської мови, але й їх загального розвитку, як особистісного, так і навчального.

Отже, зазначимо такі особливості методики використання мультимедійних презентацій на уроках англійської мови:

- Підготовка вчителя до уроку – створення плану-конспекту та підбір навчального матеріалу з подальшим створенням презентації;
- Створення мультимедійної презентації за допомогою існуючих платформ та додатків;

- Додавання до презентації засобів наочності – зображень, схем, таблиць, відео тощо;
- Додавання анімації для акцентування на певній інформації;
- Подальше використання презентації на уроках у якості супроводу, а також у якості наочного представлення завдань та інших аспектів навчального матеріалу. Вчитель має звертатись до презентації, акцентуючи увагу учнів на потрібній інформації на слайдах;
 - Презентації демонструються за допомогою мультимедійних проєкторів, інтерактивних дошок, телевізорів тощо;
 - Учні можуть створювати презентації самостійно з подальшою їх демонстрацією на уроках, тим самим отримуючи навички створення проєктів та їх презентації, розвиваючи навички комунікації та покращуючи рівень знань з англійської.

Більше того, важливим є використання мультимедійних презентацій в умовах дистанційного навчання. Вчителі створюють презентації, як своєрідний варіант уроку, за допомогою чого вони представляють усю необхідну інформацію: ключові поняття і терміни, наочні засоби, схеми, таблиці, тощо. Під час дистанційних занять презентації є незамінними, оскільки дозволяють вчителю більш ефективно проводити навчальні заняття за відсутності плакатів та схем, які можуть бути у межах фізичного класу.

Таким чином, мультимедійні презентації є однією з найбільш поширених мультимедійних технологій, які можуть бути використані на навчальних заняттях, тим самим підвищуючи ефективність вивчення англійської мови, мотивацію учнів до навчання та загалом їх рівень знань з даного предмету.

Попередньо було розглянуто такі приклади використання мультимедійних технологій в навчальному процесі, які пов'язані з використанням саме спеціальних мультимедійних додатків та матеріалів, створених з їх допомогою. Однак, зазначимо, що одним із найпоширеніших різновидів мультимедійних технологій, які можуть бути використані на

уроках англійської мови у старших класах, є також мультимедійна дошка, яка покликана підвищити ефективність вивчення англійської мови та зробити уроки більш сучасними та цікавими.

Загалом, мультимедійна дошка, яку іноді називають інтерактивною смарт-дошкою або електронною дошкою, – це освітній технологічний інструмент, який дозволяє вчителям виводити екран свого комп'ютера або мобільного пристрою на дошку, закріплену на стіні або мобільному візку. На відміну від традиційного проєктора та екрану, учні та вчителі можуть взаємодіяти, співпрацювати і навіть маніпулювати даними на сенсорному екрані за допомогою пальця або стилуса [14].

Інтерактивні дошки можуть зацікавити учнів під час уроку. Завдяки цьому учні можуть робити нотатки та брати участь в обговоренні, а також активно навчатися. Учні будуть активніше працювати в групах, що сприятиме ефективному вирішенню проблем [15].

Загалом, переваги використання інтерактивної дошки полягають у наступному [16]:

- Вони пристосовані до різних стилів навчання. Учні з тактильним сприйняттям можуть використовувати екран і вчитися, торкаючись до дошки і роблячи позначки, учні з аудіальним сприйняттям можуть вести дискусію, а учні з візуальним сприйняттям можуть спостерігати за викладанням на дошці.
- Вона акуратніша і не потребує догляду за чистотою, а отже, її легше обслуговувати.
- Використання дошки як інструменту для конспектування. Учні можуть підходити і писати важливі моменти на дошці. Або ж можна доручити комусь із учнів друкувати нотатки на комп'ютері, поки вчитель повідомляє іншу інформацію, щоб інші учні могли їх переглянути і записати.
- Мозковий штурм у класі може бути цікавим за допомогою інтерактивної дошки. На ній можна не лише писати текст/ідеї, але й розміщувати зображення, діаграми чи відео.

- На дошці можна легко грати в класні ігри. Зокрема, в настільні ігри можна грати на самій дошці.
- Всі форми медіа – відео, фотографії, графіки, карти, ілюстрації, ігри тощо – можуть бути використані на дошці, що робить її неймовірно динамічною за своєю природою. Це розширює спектр контенту, який можна використовувати для навчання або презентації нової інформації.

На уроках англійської мови у старших класах інтерактивні дошки можуть слугувати важливим засобом та мультимедійною технологією навчання за рахунок того, що з їх допомогою можна змінити викладання і навчання у різних напрямках. Наприклад [17]:

1. Презентації, демонстрації та створення моделей. Використання необхідного програмного забезпечення і ресурсів в поєднанні з інтерактивною дошкою може поліпшити розуміння нових ідей.
2. Активне залучення учнів. Мотивація і залученість учнів на занятті може бути збільшена за рахунок використання інтерактивної дошки.
3. Поліпшення темпу і ходу заняття. Використання інтерактивної дошки може поліпшити планування, темп і протягом уроку.

За допомогою інтерактивної дошки учні можуть виконувати вправи, створені за допомогою сучасних додатків, у тому числі і ті, що були створені у межах сервісів Quizlet та Memrise. Дані вправи учні можуть виконувати за допомогою доторку пальців або стилусу, що робить використання даної дошки більш ефективним та результативним, а учні будуть активно залучатись до виконання навчальних завдань.

Таким чином, методика використання мультимедійної дошки на уроках англійської мови у старших класах полягає у наступному:

- Вчитель попередньо готує мультимедійний та інтерактивний матеріал, який буде використано на уроці;
- Вчитель створює мультимедійні презентації, а також вправи з використанням спеціальних сервісів, зокрема – Quizlet, Memrise, LearningApps тощо;

- На уроці вчитель демонструє учням навчальний матеріал за допомогою презентації, а після – додатково пропонує учням виконати вправи, створені за допомогою онлайн-додатків. Дані вправи є інтерактивними, тож учні можуть їх виконувати за допомогою доторку пальців або стилусу;

- Разом з тим, під час уроку вчитель може самостійно створювати нотатки на мультимедійній дошці за допомогою спеціального програмного забезпечення.

- За допомогою інтерактивної дошки учні можуть виконувати вправи, створені за допомогою сучасних додатків, у тому числі і ті, що були створені у межах сервісів Quizlet та Memrise.

Отже, використання мультимедійної дошки на уроках англійської мови у старших класах є ефективним засобом проведення уроків із використанням сучасних технологій: вчитель може не лише демонструвати презентацію, але й залучати учнів до виконання навчальних завдань, що робить заняття більш цікавими та продуктивними.

2.2. Зміст та результати впровадження мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів

На сьогоднішній день одними з найбільш важливих технологій навчання на думку О. Смолянінова [15], О. Пінчук [34], В. Вовкотруб [25] є саме мультимедійні технології. Наразі дані технології активно застосовуються у навчальному процесі, і, у свою чергу, впроваджуються на різних навчальних рівнях та при вивченні усіх навчальних дисциплін. На нашу думку, саме мультимедійні технології є одними з найбільш ефективних технологій навчання, оскільки їх використання позитивно впливає на якість знань учнів, їх мотивацію до навчання, їх активність на уроці та рівень засвоєння навчального матеріалу. Мультимедійні технології дозволяють

залучити учнів до виконання різних завдань на уроках англійської мови, а також зацікавити їх до вивчення даного предмету. Завдяки цьому уроки стають більш цікавими та ефективними. Мультимедійні технології, окрім цього, можуть бути використані як на звичайних уроках, так і в умовах дистанційного навчання. Враховуючи усе це, нами було розроблено спеціальну методику використання мультимедійних технологій навчання на уроках англійської мови у старших класах. Для цього нами було:

- Детально розглянуто наявні мультимедійні технології навчання та проаналізовано можливості їх використання на уроках англійської мови у старших класах;
- Створено спеціальні навчальні завдання, засоби наочності та плани-конспекти уроків, які передбачали використання мультимедійних технологій навчання;
- Обрано контрольну та констатувальну групу з метою перевірки ефективності розробленої методики;
- Проаналізовано результати навчання учнів та рівень їх активності після впровадження мультимедійних технологій навчання.

Перш за все, варто зазначити особливості методики, яка була розроблена для подальшого використання мультимедійних технологій навчання на уроках англійської мови у старших класах. Для цього нами було обрано такі мультимедійні технології навчання для створення спеціальних навчальних завдань:

1) PowerPoint – основний сервіс, який було використано у процесі розроблення методики. Це спеціальний сервіс для створення мультимедійних презентацій, що поєднує аудіо, візуальну та графічну інформації. Завдяки цьому існує можливість створювати навчальні презентації з додаванням тексту, графічних матеріалів, зображень, відео та аудіо;

2) сервіси «Quizlet» та «Memrise». Спеціальні онлайн-сервіси, які полегшують вивчення нових слів та закріплення вже вивченого матеріалу.

Було використано для розробки спеціальних флеш-карток та тестових завдань для перевірки засвоєння нових слів;

3) сервіси для створення «хмари слів», що дозволяє виділити слова, які найчастіше з'являються у тексті, за допомогою їх візуального збільшення;

4) мультимедійні тренажери для створення інтерактивних завдань, які використовуються на заняттях та у якості домашнього завдання. Для створення таких завдань було використано такий мультимедійний тренажер, як LearningApps – безкоштовний сервіс, який є веб-сайтом, зручний та простий у використанні;

5) YouTube – веб-сайт з великою колекцією відео, які розміщують користувачі на власних каналах. Містить чимало цікавих та корисних для викладання англійської мови у старших класах відео, які були використані нами для розробки нашої методики.

Окрім цього, нами було приділено особливу увагу технологічному оснащенню класу. Було попередньо підготовлено мультимедійний проєктор, полотно для проєктування мультимедійної презентації та ноутбук. Окрім цього, навчальні заняття контрольної групи, у якій було запроваджено нашу методику, проводились у комп'ютерному класі, що дозволило забезпечити виконання учнями різних інтерактивних завдань, створених за допомогою мультимедійних тренажерів та веб-сайтів.

Таким чином, складовими методики є:

1) мультимедійні презентації, які є логічно пов'язаною послідовністю слайдів, об'єднаних однією тематикою та загальним принципом оформлення. Мультимедійні презентації є корисними з точки зору інформаційної підтримки; ілюстрування; використання різноманітних вправ; економії часу й матеріальних засобів; розширення освітнього простору уроку. Під час створення мультимедійних презентацій ми враховували такі елементи, як мотивація, постановка навчальної мети, створення передумов до сприйняття навчального матеріалу, подача самого навчального матеріалу та його оцінка, також враховували не тільки відповідні принципи класичної дидактики, але і

специфічні принципи використання комп'ютерних мультимедійних продуктів. Загалом, використання мультимедійної презентації дає можливість поєднати словесне представлення навчального матеріалу з візуальними нотатками, які дають можливість виділити ключову інформацію, а також дає можливість додати засоби наочності, що позитивно впливають на засвоєння знань [6; 7];

2) завдання, створені за допомогою веб-сайтів Quizzlet, Memrise та LearningApps. Дані завдання дозволяють підвищити інтерактивність навчального заняття, відповідно підвищити мотивацію учнів до навчання та зробити процес виконання навчальних завдань більш цікавими та захоплюючими. Створені за допомогою даних сайтів завдання виконувалися учнями за допомогою технологічних засобів у комп'ютерному класі. Дані завдання було підготовлено завчасно, а після – надано інструкції учням щодо їх виконання;

3) відео-матеріали. Є одними з найбільш важливих та поширених мультимедійних засобів навчання, які є дуже поширеним у сучасній старшій школі. Після перегляду підготовлених відео-матеріалів за темою уроку, учні виконували завдання та відповідали на запитання за відео, а також взяли участь в обговоренні отриманої інформації.

Таким чином, нами було:

- створено мультимедійні презентації навчальних занять з нотатками у вигляді ключових слів, зображеннями за темою уроку, а також різними інтерактивними завданнями;
- за допомогою мультимедійних тренажерів та веб-сайтів створено інтерактивні завдання, які учні мали виконувати за допомогою комп'ютерів у комп'ютерному кабінеті;
- додано відео-матеріали, які використовувалися на кожному уроці та дозволили урізноманітнити навчальний матеріал та підвищити мотивацію і активність учнів.

Отже, емпіричне дослідження ефективності створеної методики проводилось у вигляді педагогічного експерименту із використанням мультимедійних технологій навчання за створеною методикою, а також комплексу статистичних методів, які були використані для обробки отриманих даних. Педагогічний експеримент проводився на базі 11 класу Лісовогринівецького ліцею Лісовогринівецької сільської ради Хмельницького району Хмельницької області. Експеримент проводився протягом двох тижнів педагогічної практики на базі двох 11 класів: один 11 клас було використано у якості контрольної групи, інший – експериментальної. Протягом двох тижнів на базі контрольної групи проводились звичайні уроки англійської мови з тем, що відповідають чинній програмі та календарному плану. Дані уроки проводились із використанням класичних розробок уроків та із використанням звичних для учнів методів навчання. Однак у контрольній групі не мало місце використання мультимедійних технологій навчання у будь-якому прояві. В експериментальній групі було проведено уроки англійської мови із використанням обраних та створених нами мультимедійних технологій навчання, зазначених вище.

В цілому, експериментальне дослідження складалось з таких етапів:

1) підготовчий (констатувальний) етап – підбір методів та методик дослідження і навчання, підбір засобів навчання, підготовка учнівського колективу та класного керівника до проведення експерименту;

2) практичний (формувальний) етап – проведення експерименту, яке тривало протягом двох тижнів. Як і зазначалось попередньо, у кожному з класів уроки англійської мови відбувались згідно з підбраною траєкторією проведення експерименту. Це дало можливість якісно порівняти вплив використання мультимедійних технологій навчання на мотивацію учнів та їх навчальні результати, а також загалом довести ефективність запропонованої методики. Окрім цього, на даному етапі було проведено опитування учнів

для визначення того, наскільки, на їхню думку, є ефективним вивчення англійської мови із розробленою нами методикою;

3) аналіз отриманих даних та їх інтерпретація (підсумковий етап) – передбачав аналіз успішності учнів, аналіз результатів опитування учнів, побудова таблиць та графіків за результатами дослідження, а також загальне підбиття підсумків із визначенням переваг та недоліків створеної нами методики.

Загалом, було проведено спостереження активності учнів, їх зацікавленості до уроку, а також того, як саме учні поводити себе під час уроку – чи були вони занурені у навчальний процес, або їхня увага не була достатньо сконцентровано. Окрім цього, було проведено дослідження успішності учнів, тобто їх середнього балу – до та після проведення педагогічного експерименту. Після цього було проведено формувальний етап педагогічного експерименту, що передбачав безпосереднє вивчення англійської мови двома шляхами – класичним та з використанням власно розробленою методикою. Завдяки цьому передбачалось з'ясування ефективності вивчення англійської мови за допомогою створеної нами методики, а також її вплив на рівень мотивації учнів до вивчення англійської мови.

Рівень успішності учнів до початку експерименту було визначено шляхом аналізу їх навчальних досягнень за допомогою наявної документації вчителя англійської мови – класного журналу. Окрім цього, для того, аби визначити ефективність звичайного викладання англійської мови та ефективність створеної нами методики на думку учнів, нами було розроблено спеціальні анкети, які були використані для опитування учнів до та після проведення експерименту (Додаток В).

Далі нами було проведено безпосереднє впровадження розробленої нами методики у процес вивчення англійської мови у 11 класі. Нами було використано усі мультимедійні технології, зазначені вище. Дані технології використовувались протягом усього уроку, що мало позитивно вплинути на

мотивацію учнів до навчання. Так, нами було створено мультимедійні презентації, які містили – текст, зображення, «хмару слів», відео, інтерактивні завдання, інтерактивні вправи, створені за допомогою спеціальних мультимедійних тренажерів (Рис.1):

Рис.2.2 Одна з презентацій, яка була використана згідно з розробленою методикою

Після цього нами було проаналізовано активність учнів контрольної та експериментальної групи, що дозволило визначити їх мотивації до вивчення англійської мови на уроках з використанням методики та без її використання. В цілому, порівнявши активність та участь учнів із використанням методики та на звичайних уроках, можна сказати, що активність учнів під час класичних уроків була меншою: в середньому на кожному уроці відповідало 7 учнів за власною ініціативою, а на уроках із використання мультимедіа – 12. Це свідчить про те, що вони були зацікавлені до участі у процесі вивчення теми, їм дійсно було цікаво вивчати тему уроку та використовувати засоби мультимедіа. Отримані результати можна представити у вигляді Рис.2.3.

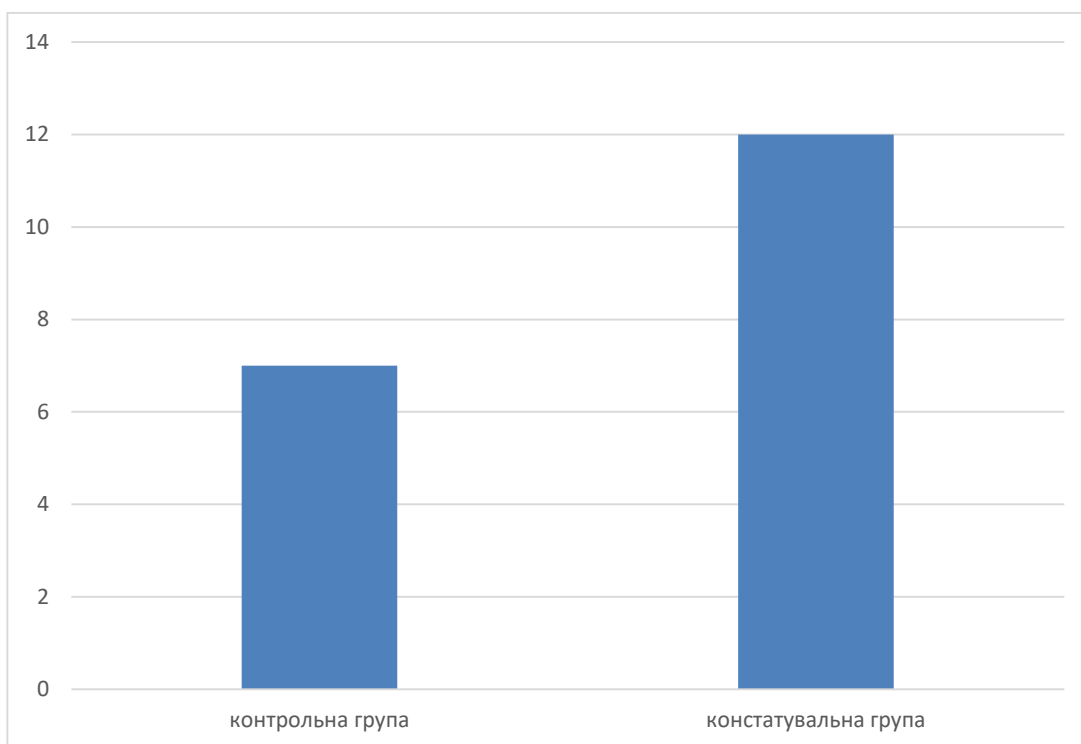

Рис.2.3 Кількість учнів, які проявляли власну активність

Окрім цього, було визначено середній бал учнів експериментальної групи, який вони отримали на початку першого та протягом другого тижнів. Було визначено, що середній бал учнів на початку першого тижня складав 8,3 бали, а другого тижня – 9,5 балів. До того ж, змінилась кількість учнів, які отримали бали за власну активність та у результаті виконання певних робіт: на першому тижні оцінки отримали 20 учнів із 27 в середньому присутніх учнів протягом тижня, на другому тижні – 24 учні із 27 в середньому присутніх, що, разом із їхньою активністю, є позитивним результатом, що означає те, що використання запропонованої методики з використання мультимедійних технологій не лише позитивно впливає на активність учнів, але й впливає на їхню успішність, а також мотивацію до навчання. Отримані результати зазначено у вигляді діаграми на Рис. 2.4.

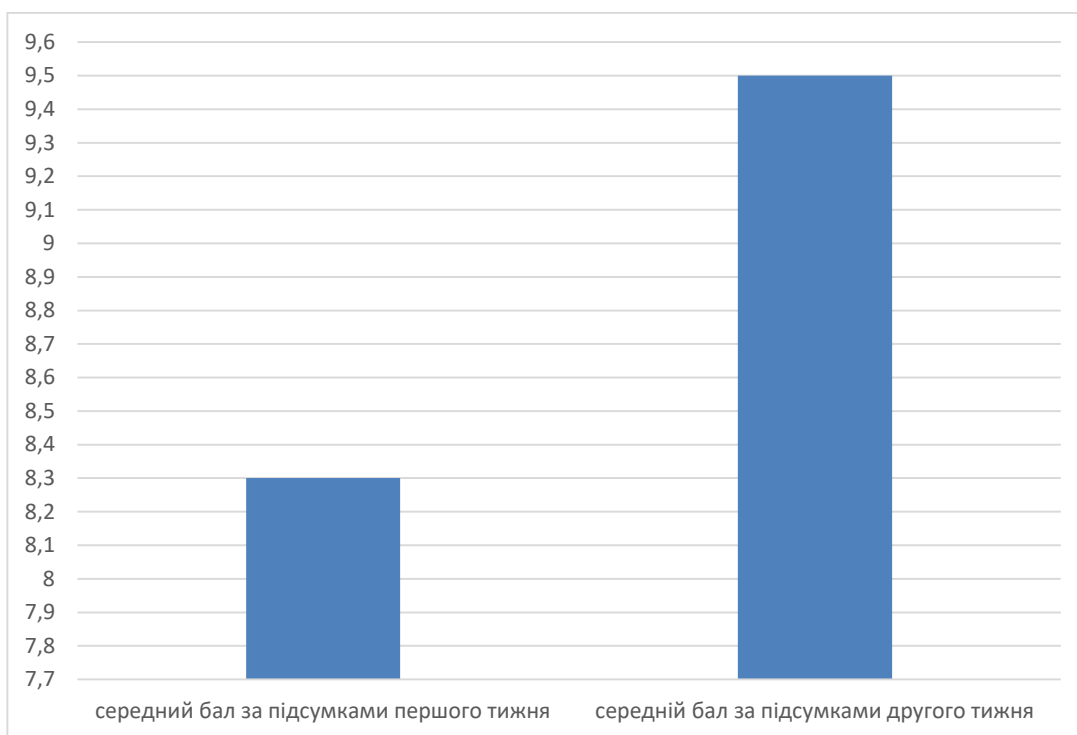

Рис.2.4 Середній бал учнів експериментальної групи на початку першого тижня та за підсумками другого тижня

Також було визначено середній бал учнів контрольної групи, який на початку першого тижня склав 8,5 балів, тобто його значення було майже ідентичним отриманим балам учнів експериментальної групи. Це свідчить про те, що вивчення англійської мови, що вплинуло на їх бали, отримані з даного предмету, відбувалось майже ідентично. Також це свідчить про те, що учні експериментальної та контрольної груп мали майже ідентичний рівень знань з англійської мови на початку проведення дослідження. За підсумками другого тижня середній бал учнів майже не змінився – він складав не 8,5, а 8,6 балів, що свідчить про те, що класична методика викладання англійської мови не сприяє кращому засвоєнню знань, внаслідок чого існує необхідність запровадження більш ефективних підходів до формування знань з даного предмету. Отримані результати представимо у вигляді діаграми на Рис.2.5.

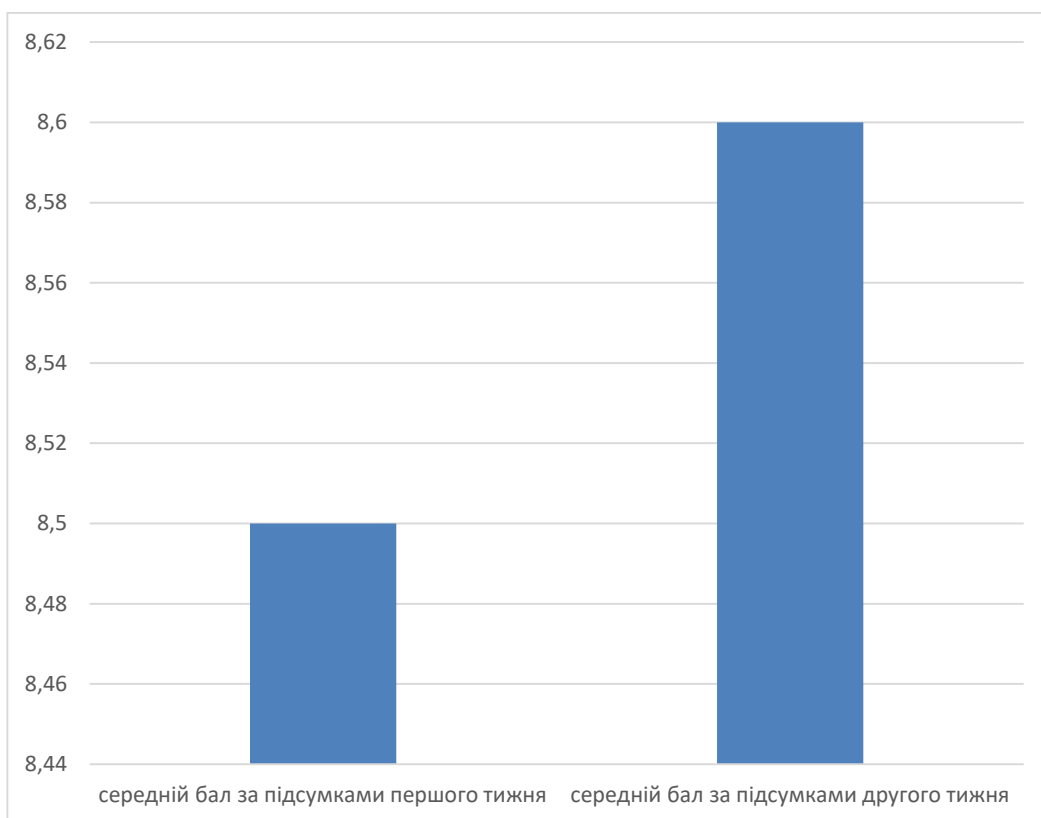

Рис.2.5 Середній бал учнів контрольної групи на початку першого тижня та за підсумками другого тижня

Також було проаналізовано результати першого та другого опитування учнів, у результаті чого їх можна порівняти у вигляді таблиці 2.1 та Рис. 2.6.

Таблиця 2.1

Результати першого опитування учнів за підсумками двох тижнів

Запитання №	Контрольна група (кількість учнів, які відповіли «так»)	Експериментальна група (кількість учнів, які відповіли «так»)
1	20	27
2	17	25
3	17	25
4	17	26
5	18	27

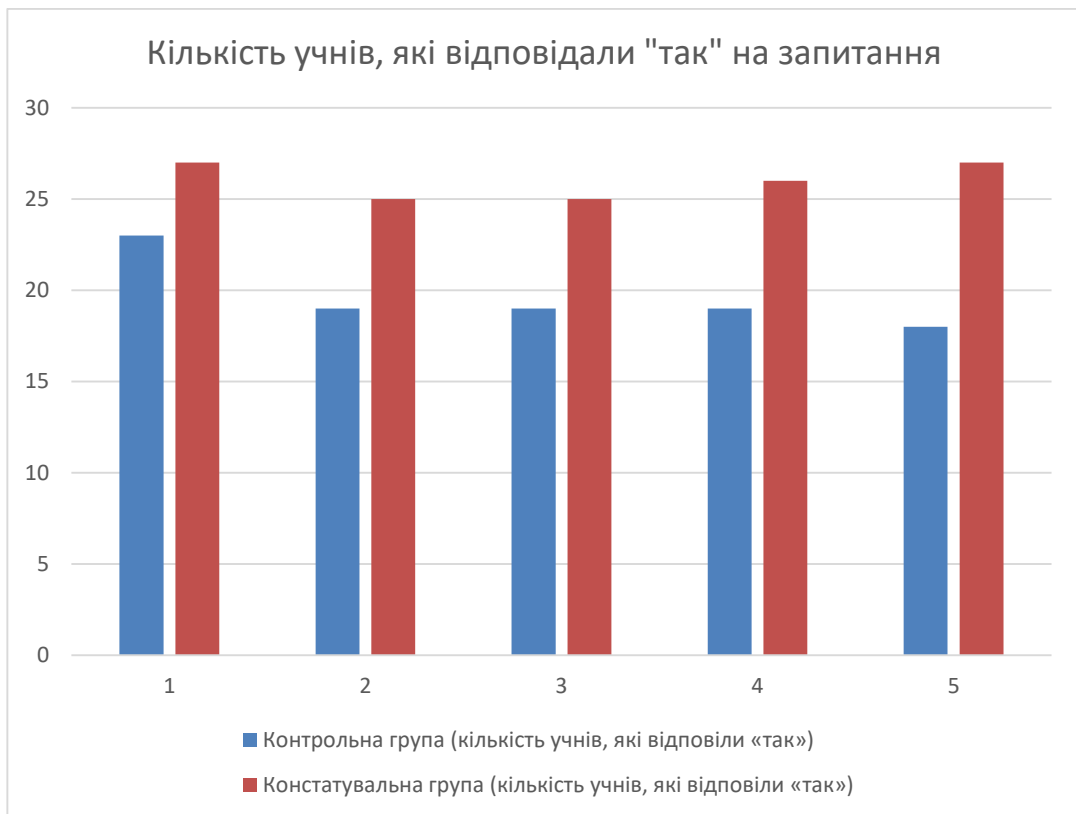

Рис.2.6 Результати опитування двох груп учнів за підсумками

Окрім цього, було проаналізовано рівень задоволеності учнів другої групи за допомогою другого опитування. Отримані результати представлено у вигляді діаграми на Рис.2.7.

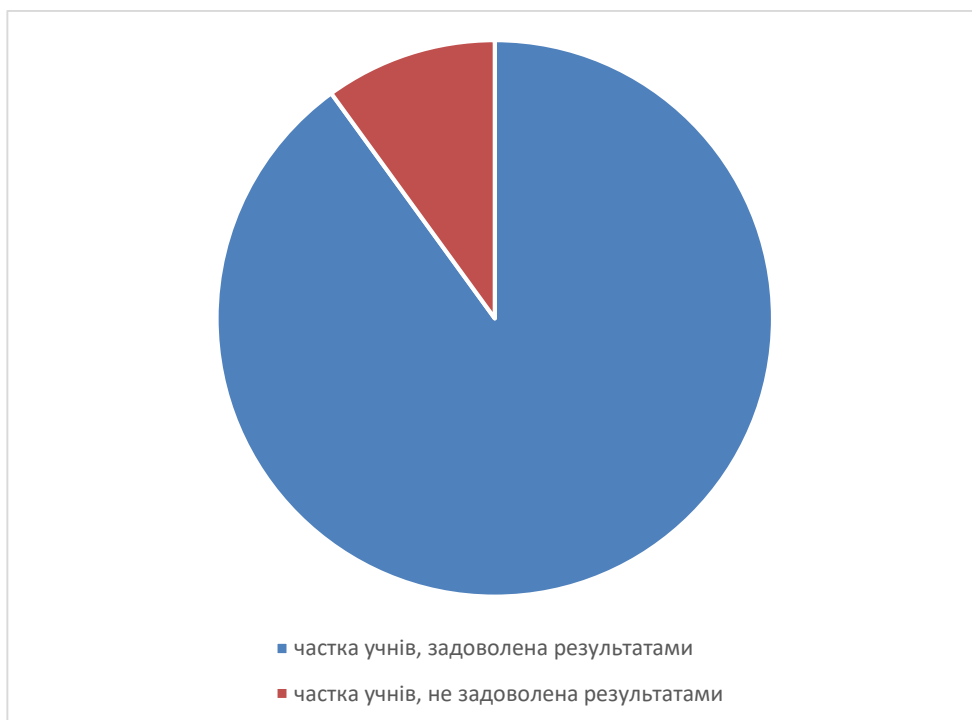

Рис.2.7 Рівень задоволеності учнів експериментальної групи

Таким чином, отримані результати доводять, що впровадження методики вивчення англійської мови в 11 класі із використанням мультимедійних технологій позитивно вплинуло на успішність учнів, на їх активність та мотивацію до навчання. У зв'язку з цим зазначимо наступні переваги та недоліки створеної нами методики та можливостей її використання на уроках англійської мови в цілому:

- Створена методика за допомогою поєднання звичайних методів навчання та мультимедійних технологій позитивно вплинула на формування знань, вмінь і навичок з англійської мови;
- Методика сприяла більшій активності та більшій вмотивованості учнів;
- Рівень успішності учнів покращився за допомогою вивчення англійської мови шляхом створеної нами методики;
- Створена методика позитивно впливала на сприйняття та засвоєння навчального матеріалу;
- Створені за допомогою мультимедійних тренажерів завдання підвищили активність учнів;
- Однак впровадження методики є ускладненим за відсутності достатнього технічного оснащення кабінету;
- Використання мультимедійних тренажерів на заняттях без комп'ютерів є неможливим у повній мірі;
- Далеко не всі учні позитивно сприймають мультимедійні технології навчання;
- Використання комп'ютерів та інших засобів мультимедіа може відволікти учнів від сприйняття навчального матеріалу та негативно вплинути на їх успішність.

Отже, створена нами методика передбачала проведення уроків з англійської мови у старших класах за допомогою мультимедійних технологій навчання – мультимедійних презентацій, відео-матеріалів та завдань, створених за допомогою мультимедійних тренажерів. Методика була

використана у процесі викладання англійської мови в 11 класі, внаслідок чого було визначено, що її використання позитивно вплинуло на рівень успішності учнів, їх активність, мотивацію до навчання, а також загальне враження від навчальних занять. У зв'язку з цим можна сказати, що використання мультимедійних технологій навчання дійсно є одним із способів підвищення мотивації учнів до вивчення англійської мови, однак за сучасних умов впровадження даних технологій у повній мірі не є можливим. Тому існує необхідність вдосконалення технічного оснащення усіх шкіл, підготовки вчителів до використання мультимедійних технологій навчання та створення особливої культури навчання за допомогою даних технологій серед учнів, що дозволить зменшити вплив відволікаючих факторів на процес запровадження методик використання мультимедійних технологій. У майбутньому перспективним є розробка нових методик із використанням мультимедійних технологій навчання у інших класах, що дозволить визначити додаткові особливості їх впливу на рівень мотивації учнів та рівень знань з англійської мови.

2.3. Методичні рекомендації щодо використання мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації на уроках англійської мови у старших класах

На сьогоднішній день мультимедійні технології є важливою складовою навчального процесу у старшій школі, тож їх можливості використання на уроках англійської мови є багатограними та широкими. Враховуючи результати проведеного дослідження, нами було розроблено методичку використання мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації учнів на уроках англійської мови у старших класах. Шляхом проведення експериментального дослідження, спрямованого на визначення ефективності даної методички та переваг її використання порівняно зі звичайними методами та технологіями навчання, було визначено, що рівень

мотивації учнів до вивчення англійської мови підвищується саме за умов використання мультимедійних технологій. Враховуючи позитивні результати впровадження даної методики, існує необхідність у розробці власних методичних рекомендацій щодо використання мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації учнів на уроках англійської мови у старшій школі.

Загалом, згідно з результатами проведеного дослідження, можна сказати, що мультимедійні технології навчання варто використовувати на усіх етапах уроку англійської мови у старших класах. Усе це пов'язано з психологічними особливостями учнів, які значно краще сприймають навчальний матеріал, який подається одночасно у трьох формах – аудіо, візуальне зображення та текст.

Таким чином, першим важливим моментом використання мультимедійних технологій навчання на уроках англійської мови у старших класах є їх використання на усіх етапах уроку – від повідомлення теми та мети уроку до закріплення отриманих знань та рефлексії [1].

Серед мультимедійних технологій, що можна використати на початку уроку, зазначимо мультимедійну презентацію. Вчитель може розробити мультимедійну презентацію у якості додаткового засобу наочності, що сприятиме кращій концентрації. У такому випадку на початку уроку доречним є розміщення на слайдах інформації, питань, завдання, картинок для виконання цих завдань, які спрямовані на підвищення мотивації учнів, а також дуже важливим є використання інтерактивних вправ, які можуть бути створені за допомогою певних мультимедійних технологій навчання. У нашому випадку було використано «Хмару слів», яка була створена з метою демонстрації учням ключових слів, за якими вони мали зрозуміти, про що саме буде йти мова на даному уроці. Якщо використовувати «хмару слів» на початку уроку, вкрай важливо, щоб вона була візуально приваблива, легко сприймалась учнями та дійсно демонструвала ключові моменти наступного уроку, зокрема – ключові слова, які можуть дати зрозуміти учням майбутню

тему. У такому випадку даний метод є яскравим інструментом підвищення мотивації учнів до навчання, оскільки завдяки цьому вчитель може зацікавити їх до вивчення нової теми. Було доведено, що даний метод є ефективним, тому може бути використаний у якості одного з елементів підвищення мотивації учнів за допомогою мультимедійних технологій навчання на початку уроку.

Також зазначимо, що доцільним та ефективним є використання мультимедійних презентацій, оскільки завдяки ним існує можливість підвищити якість засвоєння матеріалу уроку учнями. Окрім цього, вчитель може помістити на них додаткову інформацію, ключові слова, наочні засоби та вправи. Мультимедійна презентація може бути створена за допомогою різних інструментів та спеціалізованих ресурсів, однак обов'язковим є те, що вона повинна не передавати повністю усю інформацію, що надає учням вчитель, а бути додатковим ресурсом для уроку, що дозволить не перенапружити учнів та позитивно вплинути на їх мотивацію до навчання. Серед головних аспектів створення презентації, таким чином, зазначимо [2]:

1) створення відповідно до теми та типу уроку – якщо передбачається урок вивчення нових знань, то презентація повинна бути інструментом для кращого запам'ятовування навчального матеріалу, якщо урок є нестандартним, наприклад – урок-подорож, то у такому випадку презентація повинна бути дуже інтерактивною, містити цікаві елементи та ще більше мотивувати учнів до участі в даному уроці;

2) відсутність великої кількості інформації – презентація повинна містити обмежену кількість тексту, оскільки учні не можуть сприймати інформацію, представлену у великій кількості;

3) наявність схем, таблиць, графіків, логічних опорних конспектів тощо – презентація повинна містити ключові моменти уроку, які у випадку їх представлення у вигляді логічних схем та інших графічних елементів будуть краще запам'ятовуватись;

4) наявність наочних засобів у вигляді картинок та відео у достатньо високій якості – наочні засоби є важливою частиною кожного уроку. Нами було доведено, що використання картинок та відео у презентації позитивно вплинуло на мотивацію учнів до навчання. Вони були зацікавлені тим, що демонструвалось у відео, що дозволило підвищити рівень їх активності на уроці;

5) наявність запитань та вправ, у тому числі і інтерактивних – нами було використано інтерактивну вправу «асоціативний куц», що дозволила підвищити рівень мотивації учнів до навчання шляхом залучення усіх учнів до вирішення навчального завдання.

Враховуючи вищенаведені засади створення ефективної презентації, зазначимо, що мультимедійна презентація є одним із найбільш раціональних та ефективних мультимедійних засобів навчання. Її створення не є складним, не передбачає використання додаткових ресурсів, а також не передбачає наявність на уроці додаткових технічних засобів для кожного учня, тому її використання є найбільш доцільним серед усіх інших мультимедійних технологій навчання.

Ще одним важливим аспектом використання мультимедійних технологій навчання як засобу підвищення мотивації учнів на уроках англійської мови у старших класах згідно з результатами запровадженої методики є використання мультимедійних тренажерів та вправ, створених з їх допомогою. Попередньо було розглянуто кілька основних мультимедійних тренажерів, а також особливості їх використання згідно зі створеною нами методикою [3].

Наразі зазначимо, що на уроках англійської мови з метою підвищення мотивації учнів старших класів до навчання ефективним є використання таких мультимедійних тренажерів:

- Learning Apps – безкоштовний мультимедійний тренажер, що дозволяє вчителю самостійно створювати інтерактивні вправи, які можна

використати на уроці, а також надавати учням у якості домашнього завдання [52];

- Kahoot! – аналог попереднього мультимедійного тренажера, зазначеного попередньо, однак є платним, тож для його використання школа або окремий вчитель повинні придбати ліцензію [51] (Рис.2.8);

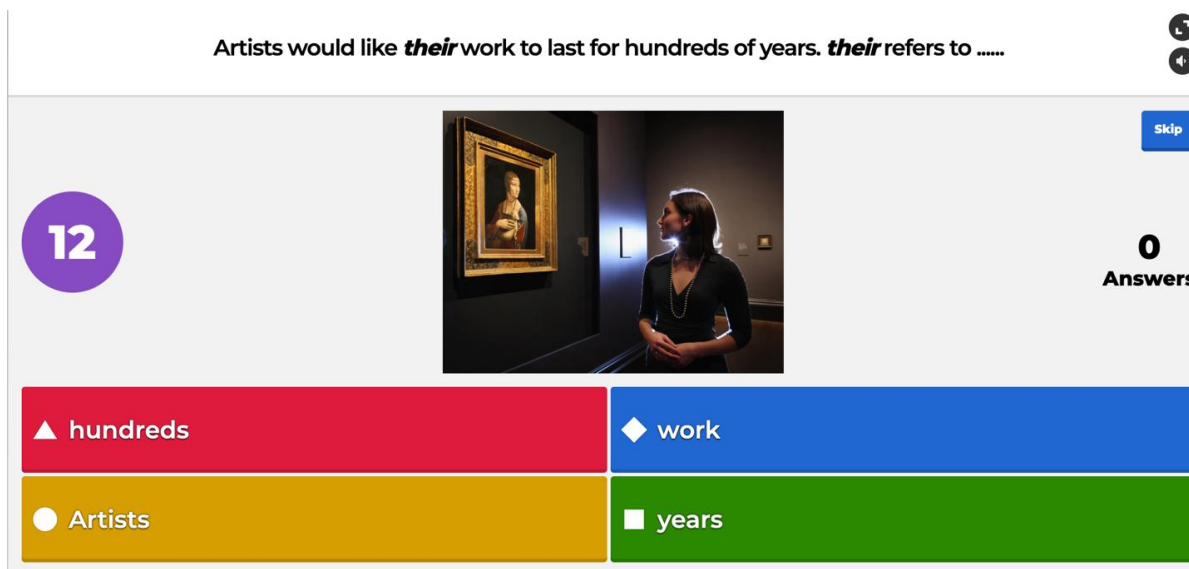

Рис.2.8 Вправа, створена за допомогою Kahoot!

- «На Урок» та «Всеосвіта» – можуть бути використані у якості інструменту для створення інтерактивних тестів та контрольних робіт [27] (Рис.2.9).

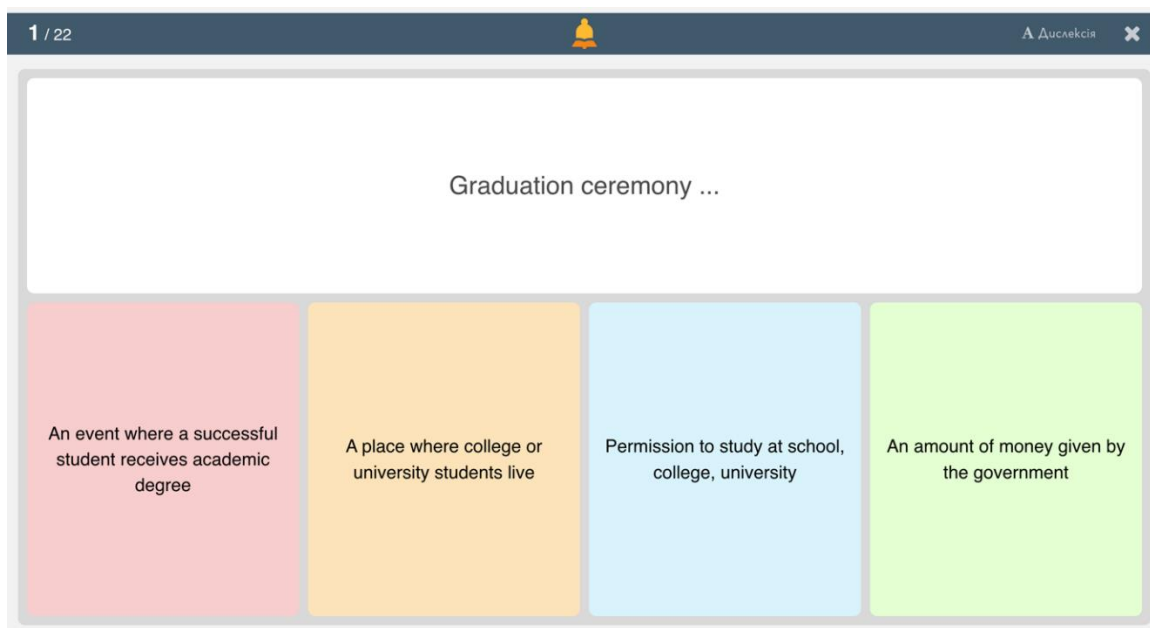

Рис.2.9 Приклад тесту, створеного за допомогою «На Урок»

Вправи, створені за допомогою даних тренажерів, можуть бути використані такі:

1) на початку уроку на етапі актуалізації опорних знань і навичок – у даному випадку доречно використати створені за допомогою мультимедійних тренажерів тести та вікторини, які дозволять активізувати вже існуючі знання учнів та заохотити їх до подальшого вивчення нового матеріалу уроку;

2) на початку уроку на етапі підсилення мотивації навчальної діяльності – вчитель може запропонувати виконання учням інтерактивних вправ, створених за допомогою мультимедійних тренажерів. Дані вправи можуть бути представлені на мультимедійній дошці або на особистих комп'ютерах учнів, якщо урок буде проходити у межах кабінету інформатики. Використання вправ саме на етапі підвищення мотивації навчальної діяльності буде корисним з точки зору активізації уваги учнів, заохочення їх до виконання інтерактивних вправ тощо. Завдяки цьому існує можливість зацікавити учнів до вивчення нового матеріалу та виконання подальших навчальних завдань;

3) на етапі закріплення отриманих знань використання мультимедійних тренажерів є найбільш ефективним. Учні будуть зацікавлені у виконанні саме інтерактивних вправ, які порівняно зі звичайними тестами та завданнями є більш захопливими. Звичайні вправи, як було визначено у процесі експериментального дослідження, негативно впливають на мотивацію учнів до навчання, оскільки, на думку учнів, є менш цікавими та більш складними з точки зору їх виконання. Тому на даному етапі учням необхідно надавати вправи, створені за допомогою мультимедійних тренажерів, які будуть відповідати темі уроку та поставленій меті, а також дозволять у повній мірі закріпити отримані знання. У даному випадку можна використати усі існуючі шаблони, які містяться у мультимедійних тренажерах;

4) у якості домашнього завдання – подібне використання мультимедійних тренажерів допоможе підвищити мотивацію учнів до виконання домашніх завдань.

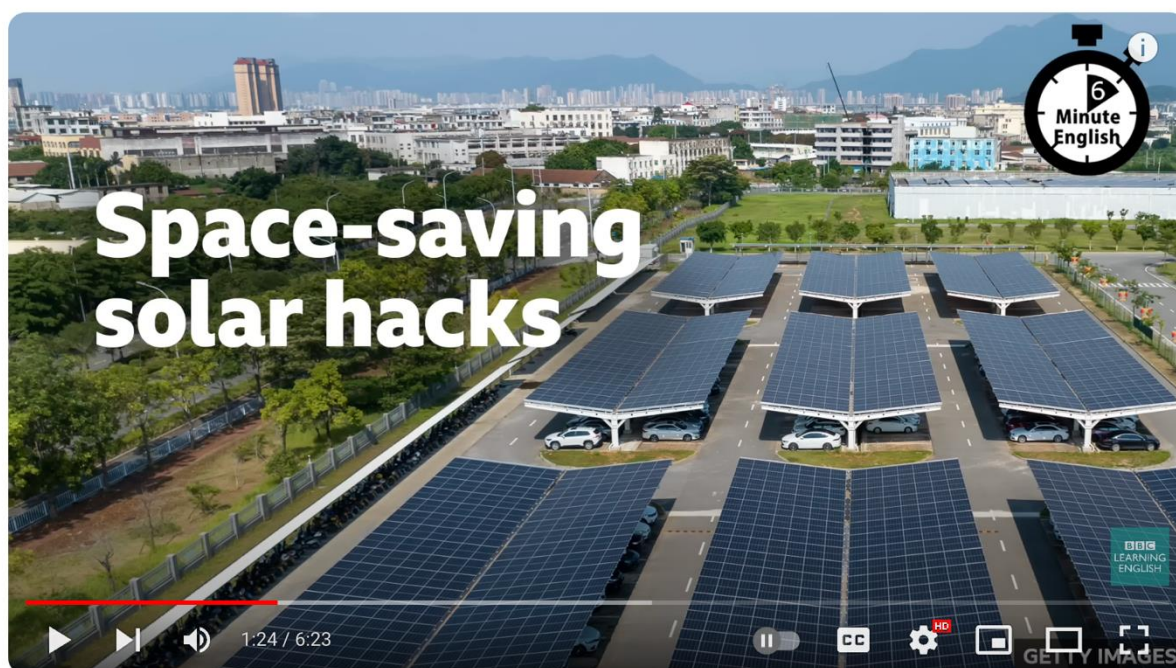
Ще одним прикладом використання мультимедійних технологій на уроках англійської мови у старших класах зазначимо відеоматеріали. У цьому випадку вчитель може використовувати:

- Спеціальні навчальні фільми, адаптовані для учнів, які вивчають англійську мову як іноземну. Зокрема – фільми студії BBC, які дають можливість навчити учнів сприймати англійську мову на слух, що є ефективним для покращення навичок сприйняття англійської мови учнями старших класів. Дані фільми є цікавими та якісними, тож слугуватимуть ефективним інструментом підвищення мотивації учнів до вивчення англійської мови;

- Відео-матеріали, розміщені на спеціальних сервісах, зокрема – YouTube. Дані матеріали можуть бути створені на різні теми, можуть містити інтерактив, візуальні елементи у вигляді графіки та картинок, що також підвищує мотивацію до вивчення англійської мови у старших класах;

- Фрагменти фільмів та передач – враховуючи те, що дані матеріали учні можуть переглядати поза межами навчального процесу, завдяки зв'язку навчання із життям зацікавленість учнів до вивчення англійської мови буде підвищуватись.

Розглянемо приклади відео-матеріалів, які можуть бути використані вчителем англійської мови на уроках англійської мови у старших класах. Так, прикладом навчального відео, створеного компанією BBC, є відео на тему «Space-Saving Solar Hacks», розміщене на ютуб-каналі BBC Learning English (Рис.2.10) [4].

Space saving solar hacks 6 Minute English

BBC Learning English
5.69M subscribers

Subscribe

2K

Share

Download

Рис.2.10 Навчальний фільм BBC

Визначимо такі особливості використання даного відео на уроках англійської мови у старших класах у якості інструменту для підвищення мотивації учнів до навчання:

- Вчитель може створити урок екологічного спрямування, на якому буде повідомляти учням про сучасні екологічні проблеми та шляхи їх вирішення;
- Перегляд даного відео (прослуховування подкасту) буде використано на етапі вивчення основного матеріалу;
- Після прослуховування даного подкасту вчитель може запропонувати учням виконати завдання для визначення якості сприйняття тексту;
- У якості інструменту для підсилення мотивації доречним є використання методу «мозкового штурму» або проблемного питання, що дозволить активізувати учнів та мотивувати їх до участі у дискусії. Завдяки

цьому учні покращать комунікативні навички, збагатять словниковий запас та матимуть можливість вдосконалити навички висловлювання власної думки.

Наступним прикладом є використання відео з YouTube. Дана соціальна мережа є платформою, на якій користувачі мають можливість розміщувати власні відео на різні теми, створюючи свої канали-блоги. Тому дана соціальна мережа слугує справжньою скарбницею для вчителя англійської мови. У якості прикладу зазначимо відео під назвою «Cryptocurrency In 5 Minutes | Cryptocurrency Explained | What Is Cryptocurrency? | Simplilearn». Дане відео створено у якості мультиплікаційного графічного фільму, у якому автор повідомляє глядачам історію криптовалюти (Рис.2.11) [5].

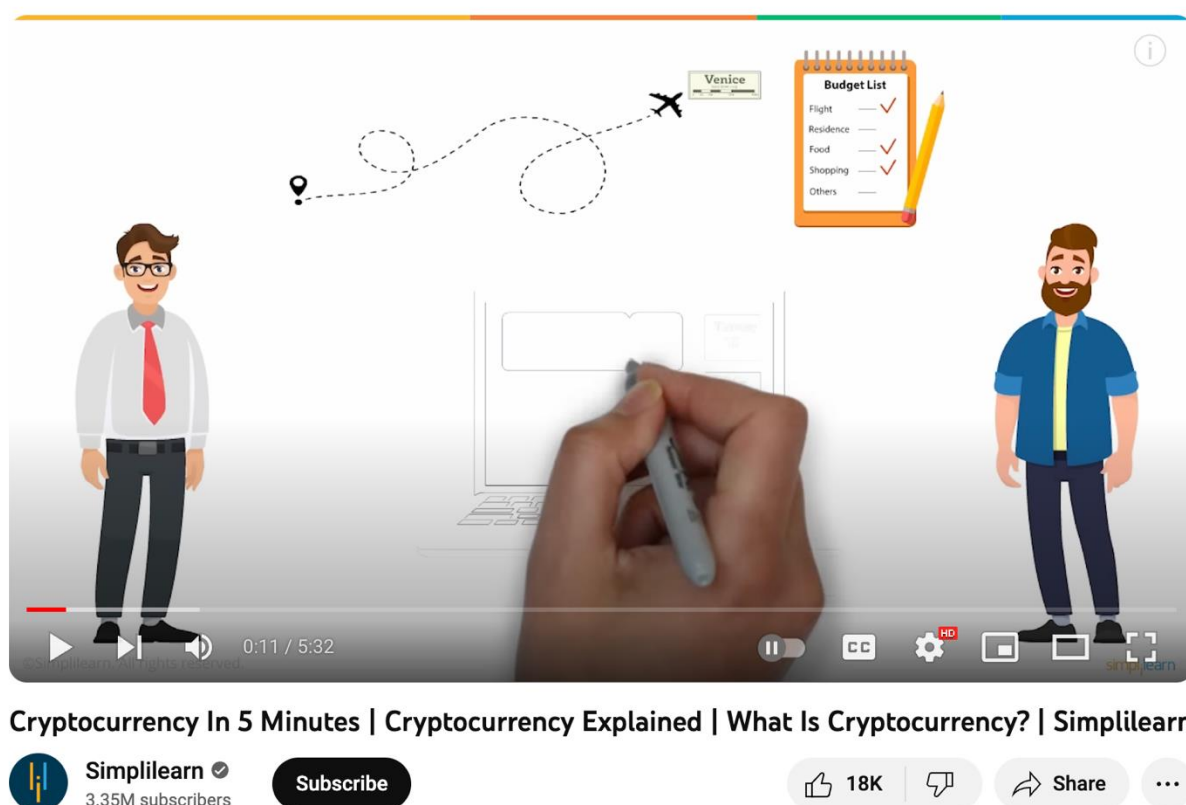

Рис.2.11 Відео про криптовалюту

Дане відео вчитель може використати на етапі вивчення нового матеріалу на уроці, присвячену актуальній сьогодні темі – криптовалюти. Пов'язуючи навчання із життям та створюючи урок на актуальну на

сьогоднішній день тему, вчитель має можливість підвищити зацікавленість учнів та їх мотивацію. Тож відео буде виступати як один з елементів підвищення мотивації учнів на даному уроці. Після перегляду даного відео вчитель також може запропонувати учням відповісти на питання, а після – взяти участь у дискусії. Завдяки цьому учні також мають можливість вивчити нову лексику та закріпити її за допомогою виконання вправ після перегляду відео.

Наступний приклад – використання фрагментів фільму на уроці. У даному випадку вчителю доречно використати фрагменти відомих фільмів, наприклад – «Гаррі Поттер» (Рис.2.12).

Рис.2.12 Відео про Гаррі Поттера

У даному випадку вчитель може провести урок за тематикою даного фільму, у процесі чого може запропонувати учням переглянути відео, а після – опрацювати його.

Проаналізувавши наведені нижче приклади відео, які можна використати на уроці англійської мови у старших класах, зазначимо, що

використання даних відео є можливим за умов достатнього технічного оснащення кабінету, а також попередньої підготовки учнів, оскільки ефективність використання даного відео у якості інструменту підвищення мотивації до вивчення англійської мови можлива лише за умов відсутності зовнішніх подразників учнів, а також за умов їх готовності до сприйняття матеріалу за допомогою відео.

Наступним та особливо важливим елементом підвищення мотивації учнів до вивчення англійської мови у старших класах зазначимо використання спеціальних сервісів веб 2.0 («Quizlet», «Memrize»). Попередньо було проаналізовано особливості використання даних сервісів у якості інструменту підвищення мотивації учнів до вивчення англійської мови, тож на основі цього зазначимо наступні рекомендації використання даних сервісів на уроці англійської мови:

- використання на уроках у процесі вивчення нових слів спеціальних карток, створених за допомогою даних сервісів, а також використання даних карток учнями під час вивчення нової лексики самостійно у якості домашнього завдання;

- використання завдань, створених за допомогою даних сервісів, з метою закріплення вивчених слів, насамперед під час занять.

У такому випадку картки та завдання, створені за допомогою даних сервісів, слугуватимуть важливим інструментом підвищення мотивації учнів до вивчення нових слів, що є важливою складовою уроків англійської мови.

Отже, підсумовуючи, зазначимо такі методичні рекомендації використання мультимедійних технологій навчання на уроках англійської мови у старших класах з метою підвищення мотивації учнів до навчання:

- 1) використання мультимедійних технологій навчання на кожному етапі уроку;

- 2) обов'язкове створення та використання мультимедійних презентацій на кожному уроці, що дозволить покращити рівень засвоєння навчального матеріалу;

3) додавання до змісту презентацій елементів наочності, а також інтерактивні вправи, логічні схеми, таблиці, графіки тощо;

4) використання мультимедійних тренажерів та завдань, створених з їх допомогою, на кожному етапі уроку;

5) використання відео-матеріалів з різних джерел мережі Інтернет, що дозволить пов'язати навчання із життям, підвищити рівень знань і комунікативних навичок учнів;

6) використання відео на актуальні теми, що стане важливим інструментом підвищення мотивації учнів до вивчення англійської мови;

7) використання завдань, створених за допомогою спеціальних сервісів веб 2.0 («Quizlet», «Memrize»).

Рекомендації, наведені вище, були розроблені після запровадження нашої методики використання мультимедійних технологій на уроках англійської мови у старших класах, оскільки за допомогою втілення даної методики вдалося підвищити мотивацію учнів до навчання. Таким чином, зазначимо, що наразі необхідно розробляти ефективні методики використання мультимедійних технологій на уроках англійської мови у різних класах із врахуванням індивідуальних і вікових особливостей учнів, а також із врахуванням технічних і методичних можливостей закладу освіти.

Висновки до розділу 2

На основі педагогічної теорії та практики нами визначено та обґрунтовано такі мультимедійні технології навчання школярів на уроках англійської мови як: хмара слів, Quizlet, мультимедійна презентація, .

Встановлено, що хмара слів (хмара тегів, або зважений список) - це візуальне відтворення списку слів, категорій, міток чи ярликів на єдиному спільному зображенні. За допомогою хмар слів можна візуалізувати термінологію з певної теми у більш наочний спосіб. Це сприяє швидкому запам'ятовуванню інформації.

Виявлено, що Quizlet, відомий додаток Веб 2.0, – це безкоштовна веб-платформа, яка надає учням навчальні ресурси, такі як флеш-картки, навчальні та ігрові режими.

Установлено, що мультимедійна презентація – це програма, яка може містити текстові матеріали, фотографії, малюнки, діаграми та графіки, слайд-шоу, звукове оформлення і дикторський супровід, відеофрагменти й анімацію, тривимірну графіку. Основною відмінністю презентацій від решти способів представлення інформації є їх особлива насиченість змістом та інтерактивність, тобто здатність певним чином змінюватися й реагувати на дії користувача.

Було встановлено, що впровадження мультимедійних технологій позитивно вплинуло на активність учнів, збільшило їхню мотивацію до навчання та сприяло поліпшенню розуміння граматики. Результати експериментального дослідження переконливо демонструють, що мультимедійні технології ефективно впливають на навчальний процес та сприяють формуванню важливих сучасних навичок в учнів на уроках англійської мови у старших класах.

ВИСНОВКИ

Дослідження проблеми використання мультимедійних технологій як засобу підвищення мотивації до вивчення англійської мови учнів старших класів дало змогу дійти таких висновків:

1. Спираючись на дослідження вітчизняних та закордонних дослідників, а також педагогічну практику, було встановлено, що мультимедійні технології є одним із найбільш поширених видів технологій навчання, що належить до категорії інформаційних. Використання мультимедійних технологій навчання вчителями відбувається за допомогою спеціального комп'ютерного забезпечення, завдяки чому існує можливість розробити засоби навчання, що будуть використовуватись у межах даної технології, а також безпосередньо використовувати мультимедійні технології у навчальному процесі. При цьому було визначено, що джерелом мультимедіа у такому випадку виступають спеціальні додатки і сервіси, що дозволяють створювати мультимедійні презентації, відео, аудіо, спеціальні завдання, а також використовувати вже існуючі елементи мультимедіа. Таким чином, було визначено, що мультимедійні технології навчання є технологією навчання, що передбачає використання сукупності мультимедійних засобів навчання, які, у свою чергу, можуть бути використані на різних етапах навчальної діяльності.

2. Окрім цього, було проаналізовано функції та визначені головні класифікаційні особливості мультимедійних технологій в освітньому процесі. Проаналізувавши погляди дослідників на питання функцій мультимедійних технологій у освітньому процесі, можемо визначити такі функції даних технологій навчання: можливість якісного та зрозумілого процесу передачі навчальної інформації за допомогою використання різних засобів мультимедіа, покращення розуміння складного навчального матеріалу за допомогою засобів наочності, створених із використанням мультимедіа, підвищення активізації учнів на уроці та мотивації до

навчальної діяльності, підвищення інтерактивності освітнього процесу, що покращує взаємодію учнів з навчальним матеріалом, індивідуалізація навчального процесу, оскільки завдяки мультимедійним технологіям є можливість адаптувати навчальний матеріал відповідно до потреб кожного учня, оцінювання учнів, візуалізація навчального матеріалу тощо. Також було визначено такі основні класифікації мультимедійних технологій: згідно з типом мультимедіа-інформації, яка використовується: текстові, графічні, відео- та аудіо-технології; за формою використання: активні та пасивні; за функціональністю: навчальні, комунікативні, творчі та ігрові.

3. Також було досліджено дидактичні особливості використання мультимедійних технологій в освітньому процесі. Перш за все, було встановлено, що дидактичні особливості мультимедійних технологій навчання полягають у тому, що за допомогою мультимедійних технологій навчання існує можливість подати навчальну інформацію за допомогою різних способів, створити різні типи завдань та особливе навчальне середовище, використовувати ігрові методи навчання, активізувати навчальну роботу учнів тощо. Серед основних мультимедійних технологій навчання, які можуть бути використані на уроці англійської мови, було визначено: мультимедійні презентації, слайд-шоу, електронні словники та довідники, електронний журнал, мультимедійні тренажери, навчальні ігри, навчальні фільми тощо. Було визначено дидактичні особливості використання окремих типів мультимедійних технологій: мультимедійні презентації можуть бути використані на кожному етапі уроку, слугують джерелом представлення наочної інформації та ключових моментів уроку, а також методом мотивації учнів до навчання; відео- та аудіо-матеріали використовуються за допомогою спеціального програмного забезпечення, дають можливість розширити словниковий запас учнів, повторити та поглибити лексичні знання, покращити сприймання мови тощо; за допомогою мультимедійних тренажерів створюються спеціальні завдання, що можуть бути використані з метою закріплення знань та навичок учнів, а

також з метою актуалізації знань і їх перевірки. Було досліджено дидактичні можливості окремих мультимедійних тренажерів, які можуть бути використані на уроках англійської мови у старшій школі. Отже, згідно з проведеним дослідженням теоретичних засад використання мультимедійних технологій навчання, зазначимо, що дані технології навчання мають низку дидактичних можливостей і переваг, що дають можливість використовувати їх на різних етапах уроку, тим самим покращуючи процес навчання англійської мови.

4. Важливим питанням дослідження була розробка власної методики використання мультимедійних технологій з метою підвищення мотивації до навчання англійської мови учнів старших класів. Для цього спершу було визначено, які саме мультимедійні технології можуть бути використані вчителем з цією метою, після чого на основі проведеного аналізу було розроблено власну методику, яка передбачала використання мультимедійних технологій на уроках англійської мови у старших класах. Методику було використано на практиці, після чого визначено її ефективність та доцільність. Отримані результати дозволили розробити методичні рекомендації, на основі яких вчителі мають можливість запроваджувати мультимедійні технології для підвищення мотивації до навчання англійської мови учнів старших класів.

Таким чином, спершу було розглянуто основні мультимедійні технології: «Хмара слів», веб-сервіси «Quizlet» та «Memrize», мультимедійна презентація та інтерактивна дошка. Було визначено загальні особливості даних мультимедійних технологій, визначено їх дидактичні та методологічні особливості застосування. На основі проведеного аналізу нами було розроблено власну методику використання мультимедійних інновацій з метою підвищення мотивації до навчання англійської мови у старших класах. Спершу було підібрано мультимедійні технології навчання, які було використано для розробки методики. Після цього було створено спеціальні навчальні завдання, засоби наочності та плани-конспекти уроків, які

передбачали використання мультимедійних технологій навчання. Далі було обрано контрольну та констатувальну групу з метою перевірки ефективності розробленої методики. Розроблена методика була використана під час проведення навчальних занять у констатувальній та контрольній групі. Методика передбачала проведення навчальних занять з використанням мультимедійної презентації, хмари слів, відео-записів, а також інтерактивних методів навчання. Після цього було проаналізовано результати навчання учнів та визначено рівень їх активності у результаті впровадження мультимедійних технологій навчання з метою підвищення мотивації до навчання англійської мови у старших класах. Було визначено, що впровадження мультимедійних технологій позитивно вплинуло на активність учнів та підвищення мотивацію до навчання. Мультимедійні технології, як доводять результати експериментального дослідження, є ефективним засобом підвищення мотивації до навчання англійської мови у старших класах.

5. Загалом, отримані результати, що довели ефективність застосування мультимедійних технологій на уроках англійської мови у старших класах, були використані для розроблення методичних рекомендацій щодо застосування мультимедійних технологій для підвищення мотивації до навчання англійської мови у старшій школі. Таким чином, для підвищення мотивації обов'язковим є використання мультимедійних технологій на кожному уроці, доцільним є використання мультимедійних презентацій на кожному етапі уроку, що позитивно впливатиме на засвоєння нового навчального матеріалу. Окрім цього, при створенні презентацій важливим є використання елементів наочності, інтерактивних вправ, логічних схем, таблиць, графіків тощо. Також важливим є використання мультимедійних тренажерів та вправ, створених з їх допомогою, що підвищить зацікавленість учнів до вивчення англійської мови та покращить даний процес. Окрім цього, важливим є використання відео-записів на актуальні теми, що дозволить вдосконалити навички учнів у процесі прослуховування мови в оригіналі.

Також необхідним аспектом є використання завдань, створених за допомогою спеціальних сервісів веб 2.0 («Quizlet», «Memrize»).

Отже, проведені дослідження дозволили визначити ефективність застосування мультимедійних інновацій з метою підвищення мотивації до навчання англійської мови учнів старших класів, а також розробити методичні рекомендації, які можуть бути використані у процесі навчання англійської мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієвська В. М. Проектування дидактичних ситуацій у навчанні школярів з використанням комп'ютера : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук. : спец. 13.00.09 «Теорія навчання» В. М. Андрієвська. Харків, 2009. 20 с
2. Басюк Т.М. Методи та засоби мультимедійних інформаційних систем Навчальний посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. 428с.
3. Батуріна В. П. Мультимедійна презентація як сучасний засіб навчання. Пошуки і знахідки. Випуск №1. 2010. С. 150-152
4. Березовська О. В. Розвиток навичок аудіювання на заняттях з англійської мови. URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/20667/1/Listening%20skills%20development.pdf> (дата звернення 01.05.2023р.)
5. Бочаров Б. П. Інформаційні технології в освіті : монографія. Б. П. Бочаров, М. Ю. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2015. 197 с.
6. Використання мультимедійних технологій на уроках англійської мови. URL: <http://fel2005.dp.ua/docs/blog/06/040.pdf> (дата звернення 18.05.2023р.)
7. Вітюк В. В., Зуйко К. В. Використання мультимедійних презентацій на уроках літературного читання. *WORLD SCIENCE*. № 1(5), Vol.3, 2016. С. 13-16
8. Всеосвіта. URL: <https://vseosvita.ua/> (дата звернення 15.09.2023р.)
9. Гончаренко С. У. Український педагогічний енциклопедичний словник. Видання друге, доповнене й виправлене. Рівне, 2011. 552 с.
10. Гороль П. К. Методика використання технічних засобів навчання : навчально-методичний посібник. К. : «Освіта України», 2007. 256 с.

11. Гриценко А. Теоретичні основи використання мультимедіа технологій у процесі викладання. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки.* № 2 (65), 2019. С. 69-73
12. Гуржій А. М. Візуальні та аудіовізуальні засоби навчання : навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] А. М. Гуржій, В. П. Коцур, В. П. Волинський, В. В. Самсонов; Ін-т педагогіки АПН України. Наук.-метод. центр орг. розробки та вир-взасобівнавчання, Переяслав-Хмельниц. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. К.: [б. в.], 2003. 173 с.
13. Жук Ю. Можливості нової технології. Психолого-педагогічні проблеми використання засобів нових інформаційних технологій у навчальному процесі. Ю. Жук. Освіта. 2003. 23-30 липня.
14. Іваненко В. Використання мультимедійних засобів для підвищення якості вивчення іноземних мов. URL: https://www.researchgate.net/publication/332633715_Vikoristanna_multimedijnih_zasobiv_dla_pidvisenna_akosti_vivcenna_inozemnih_mov_u_VNZ (дата звернення 19.04.2023р.)
15. Історія появи технології мультимедіа. URL:https://vuzlit.com/2241903/istoriya_poyavi_tehnologiyi_multimedia (дата звернення 03.09.2023р.)
16. Кисельова О. Б. Використання хмари слів в освітньому процесі. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/228.pdf> (дата звернення 18.05.2023р.)
17. Клачкова М. А. Використання мультимедійних технологій на уроках англійської мови. URL: <http://fel2005.dp.ua/docs/blog/06/040.pdf> (дата звернення 15.06.2023р.)
18. Кучай О.В. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів у вищих навчальних закладах Польщі засобами мультимедійних технологій: дис. на здобуття наук. ступеня доктора. Пед. наук: спец. 13.00.04. Кучай О.В. Черкаси, 2016. 422 с.

19. Лампіга А. В. Мультимедійні засоби навчання. URL:<https://dorobok.edu.vn.ua/article/pdf/63> (дата звернення 21.06.2023р.)
20. Лапінський В. В. Навчальне середовище нового покоління та його складові. В. В. Лапінський. Наук. часоп. НПУ імені М. П. Драгоманова. Сер. № 2. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання :зб. наук. праць. К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2008. № 6 (13) С. 26–32.
21. Лебедев О. Теоретична модель управління якістю освіти. URL: <http://osvita.ua/school/manage/1402/> (дата звернення 24.08.2023р.)
22. Малик І. М., Іванов П. В. Мультимедійні технології при викладанні навчальних дисциплін. Професійно-прикладні дидактики. Випуск №5. 2018. С. 89-96
23. Машбиць Ю. Основи нових інформаційних технологій навчання. Авт. колектив Ю. Машбиць, О. Гокунь, М. Жалдак та ін. Інститут психології імені Г. Костюка АПН України. К. : ІЗМН, 1997. 264 с.
24. Методика використання мультимедіа-технологій на уроці. URL: <https://schoolplusnet.com/art/Methodika-vikoristannya-multimeda-tehnologj-na-urots/>(дата звернення 04.08.2023р.)
25. Мультимедійні презентації як засіб підвищення пізнавальної активності учнів на уроках. URL: https://www.newlearning.org.ua/sites/default/files/praci/Tezy-2014/Beshevec_Ludmila_2014.pdf(дата звернення 12.10.2023р.)
26. Мультимедійні технології та засоби навчання : навчальний посібник. А. М. Гуржій, Р. С. Гуревич, Л. Л. Коношевський, О. Л. Коношевський; за ред. академіка НАПН України Гуржія А. М. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. 556 с.
27. На Урок. URL: <https://naurok.com.ua/>(дата звернення 17.09.2023р.)
28. Навчально-методичний посібник «Використання мультимедійних комп'ютерних презентацій на уроках англійської». URL: <https://naurok.com.ua/navchalno-metodichniy-posibnik-vikoristannya->

- multimediynih-komp-yuternih-prezentaci-y-na-urokah-angliysko-movi-252769.html(дата звернення 30.10.2023р.)
29. Основні технології навчання.
URL:https://pidru4niki.com/15950210/pedagogika/osnovni_tehnologiyi_navchannya (дата звернення 11.07.2023р.)
30. Пилипчук Е. І., Еліна А. Ф., Великдан Ю. В. Застосування мультимедійних технологій під час навчання студентів вузів. URL: [http://ephsheir.uhsp.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/5123/Конф.Пилипчук Е.І., Литвин А.Ф., ВеликданЮ.В..pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://ephsheir.uhsp.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/5123/Конф.Пилипчук%20Е.И.,%20Литвин%20А.Ф.,%20ВеликданЮ.В..pdf?sequence=1&isAllowed=y) (дата звернення 18.08.2023р.)
31. Пироженко Ю. Використання мультимедійних технологій в освіті. *Науковий вісник УМО. Серія Економіка та управління*, Випуск 5, 2018.
32. Пшеняннікова Н. О. Використання відеофільмів на уроках англійської мови. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN17/12pnuoam.pdf>(дата звернення 15.06.2023р.)
33. Ротаєнко П. Мультимедійні засоби навчання. П. Ротаєнко, Л. Семко, Н. Самойленко та ін. *Інформатика*. 2003. № 36 (228). С. 11-15.
34. Сингаївський В. В., Гарєєва Ф. М. Використання мультимедійних технологій у навчанні. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/51078/1/HUMAN_IN_THE_WORLD_OF_HIGH_TECHNOLOGY_2020-190-192.pdf (дата звернення 22.10.2023р.)
35. Стаття "Хмари слів як прийом критичного мислення". URL: <https://vseosvita.ua/library/statta-hmari-sliv-ak-prijom-kriticnogo-mislenna-135858.html> (дата звернення 18.10.2023р.)
36. Технології навчання. URL:<https://pidru4niki.com/14051003/> (дата звернення 15.06.2023р.)
37. Тригуб І. Мультимедійна презентація як перспективний напрям навчання іноземної мови. *Людинознавчі студії*. Випуск №29. 2014. С. 196-205

38. Тукало М. Д. Мультимедійні системи навчання як новий методологічний засіб інтерактивного навчання на уроках англійської мови. Інформаційні технології і засоби навчання. Випуск №3 (4). 2007. URL: <http://www.ime.edu-ua.net/em4/emg.html> (дата звернення 18.10.2023р.)
39. Тукало М. Д. Мультимедійні системи навчання як новий методологічний засіб навчання на уроках англійської. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/322/1/stattya2007.pdf> (дата звернення 05.09.2023р.)
40. Чорненька Т. В., Коноваленко С. О. Використання мультимедійних технологій у навчальному процесі. Медсестринство. Випуск №2. 2016. С. 54-57
41. Як використовувати інтерактивну дошку в школі. URL: <https://intis.com.ua/index.php/korysni-materialy/yak-vykorystovuvaty-interaktyvnu-doshku-v-shkoli> (дата звернення 08.09.2023р.)
42. 10 Best Free Word Cloud Generators for Teachers. URL: <https://www.weareteachers.com/free-word-cloud-generators-for-teachers/> (дата звернення 05.09.2023р.)
43. 5 Ways to Use Word Clouds in the Classroom. URL: <https://www.edutopia.org/article/5-ways-use-word-clouds-classroom/> (дата звернення 25.07.2023р.)
44. Checking the Effectiveness of Quizlet as a Tool for Vocabulary Learning. URL: https://www.academia.edu/34392828/Checking_the_Effectiveness_of_Quizlet_as_a_Tool_for_Vocabulary_Learning (дата звернення 25.06.2023р.)
45. Create Live Word Clouds. URL: <https://www.mentimeter.com/features/word-cloud> (дата звернення 29.05.2023р.)
46. Crypto currency In 5 Minutes | Crypto currency Explained | What Is Crypto currency? | Simpli learn. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1YyAzVmP9xQ> (дата звернення 14.10.2023р.)
47. Gimkit. URL: <https://www.gimkit.com/> (дата звернення 06.08.2023р.)

48. Harry Potter. First Flying Lesson. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=gJXiAkoGpqM> (дата звернення 24.09.2023р.)
49. History of multimedia. URL: <https://multimediasources.weebly.com/history-of-multimedia.html> (дата звернення 05.09.2023р.)
50. How Can Interactive White boards Be Used in the Classroom? URL: <https://www.gflesch.com/blog/how-can-interactive-whiteboards-be-used-in-the-classroom> (дата звернення 17.10.2023р.)
51. Kahoot! URL: <https://kahoot.com/> (дата звернення 05.09.2023р.)
52. Learning Apps URL: <https://learningapps.org/> (дата звернення 07.09.2023р.)
53. Learning Apps URL: <https://learningapps.org/> (дата звернення 10.09.2023р.)
54. Quizlet as a Learning Tool for Enhancing L2 Learners' Lexical Retention: Should It be Used in Class or at Home? URL: <https://www.hindawi.com/journals/hbet/2022/8683671/> (дата звернення 05.09.2023р.)
55. Quizlet URL: <https://quizlet.com/latest> (дата звернення 12.09.2023р.)
56. Space saving solarhacks. 6 Minute English. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=xf2RF9vx-G4&t=84s> (дата звернення 27.09.2023р.)
57. Using "Memrise" to Boost English for Business Vocabulary Mastery: Students' Viewpoint. URL: https://www.academia.edu/79686961/Using_Memrise_to_Boost_English_for_Business_Vocabulary_Mastery_Students_Viewpoint (дата звернення 05.10.2023р.)
58. Using Smart Boards in the Classroom URL: <https://k12teacherstaffdevelopment.com/tlb/using-smart-boards-in-the-classroom/> (дата звернення 01.09.2023р.)
59. What Is a SMART Board and What Is It Used For? URL: <https://www.adept.co.uk/what-is-a-smart-board-and-what-is-it-used-for/> (дата звернення 01.09.2023р.)

60. Word Clouds in Your Classroom URL: <https://www.classcreator.io/blog/word-clouds-in-your-classroom>(дата звернення 24.08.2023р.)

ДОДАТКИ

Додаток А

Modern technology has changed our world (Grade 11)

Мета:

Навчальна: навчити учнів брати участь у дискусії та вільно висловлювати власну думку, продовжувати розвивати навички вільного володіння англійською мовою;

Розвиваюча: розвивати критичне мислення та комунікативні навички;

Виховна: виховувати шанобливе ставлення до інших людей та природи.

Обладнання: мультимедійна презентація, проектор, ноутбук.

Тип уроку: урок-дискусія

The course of the lesson

1. Організаційний момент

Good afternoon, dear students! I welcome you to our lesson. I hope that you are all ready to take part in our interesting lesson on a topic that is relevant to everyone today.

2. Актуалізація отриманих раніше знань та мотивація навчальної діяльності (Slide 1)

Look at the words on the picture and try to guess what we are going to talk about today.

Yes, you guessed it right, today we are going to take part in a discussion on modern technologies.

What modern technologies did you use yesterday, or even today? What is the importance of modern technology in your life?

3. Основна частина (Slide 2)

1) So, modern technology plays an important role in everyone's life. In the centre you see the word 'modern technology'. Now try to think of associations for this word and write a sentence.

2) Discussing a problematic question (Slide 3)

Let`s try to prove that modern technology has changed our life! What`s positive and negative sides of this process? What do you think?

// Possible answers

S: + We have become more progressive + educated + developed

S: -- We have become, maybe lazy, not active, not often take part in physical work. We sit on the sofa too much. Our parents call us “couch potato”. It`s true!

3) How do modern technologies affect the environment? (Slide 4)

Question for our independent expert:

+ Ecology

// Possible answers

S: Littering is actually a rather modern problem. I think it`s littering in Kyiv. You can see fast food packaging: plastic bags, cups and bottles. It`s modern technologies too.

Plastic bags end up on land where they take around 300 years to photodegrade. They break down into tiny toxic particles that contaminate the soil and waterways and enter the food chain. This way we kill our nature! It`s terrible!

4) It is known that one of the most important modern technologies is the Internet. What do you think are the advantages and disadvantages of this network?

Here are the words to be divided into two groups – advantages and disadvantages of Internet (Slide 5)

- hackers' risk
- communication
- watch breaking news on TV / films
- hurtful for the eyes
- cybercrimes
- shopping on-line
- relax
- lost real life connection
- addiction
- stress our emotions
- lost time
- listen to music
- social networking
- live with other person`s feelings
- read web-based media

5) Now let's read the text and discuss it

Technology is an important part of our lives. We use computers and other electric equipment at work and in the home. However, some people believe we rely too much on machines, and that the more technology improves, the lazier and weaker humans will become.

Technological advances are changing our lives very rapidly. Nowadays we can't do without such gadgets as mobile phones, PCs, digital tape recorders, air conditioners, fax machines and so on. Many people feel ill at ease without their laptop computers or GPS navigation systems.

In my opinion, technology facilitates our lives and saves our time. Computers help us do the most difficult sums and investigate complicated data. People do business, communicate and do the shopping via the Internet. It is much easier to do housework nowadays, thanks to electric equipment such as microwave ovens, washing machines and so on. However, many people say that technology

makes us lazier and weaker. For example, such technological developments as the telephone and the Internet have made communication much easier, but they can cause the loss of social interaction. A lot of people prefer communicating through a keyboard than face to face. That is why people don't meet as often as they did in the past. A lot of people are fond of watching TV and playing computer games. They spend hours in front of the screen. They have no time to read books or to communicate with their friends. They move less, speak less and they even think less. Of course, such way of life does much harm to their health.

To sum up, people should continue to develop technology, but they must do it wisely. Otherwise we may regret in the future.

I. Find the equivalents: (Slide 6)

1.	Technology	A	Продовжувати розвиток
2.	electric equipment	B	Небезпечно для здоров'я
3.	air conditioners	C	Технологія
4.	do housework	D	Електричне обладнання
5.	microwave ovens	E	Менше говорити
6.	washing machines	F	Робити домашню роботу
7.	move less	G	Менше рухатися
8.	speak less	H	Мікрохвильові печі
9.	harm to their health	I	Кондиціонери
10.	continue to develop	J	Пральні машини

II. Complete the sentences: (Slide 7)

1. Technology is an important.....
2. We use computers.....
3. Many people feel ill at ease.....
4. People do business, communicate and.....
5. It is much easier to do housework.....
6. Many people say that technology.....
7. A lot of people are fond of.....

8. Such way of life does much.....

III. Answer the questions: (Slide 8)

1. What is an important part of our lives?
2. Are technological advances changing our lives very rapidly?
3. When we can't do without such gadgets as mobile phones?
4. How many people say that technology makes us lazier and weaker?
5. What makes us lazier and weaker?
6. What they must do wisely?
- 6) Finally, let's watch a video on the topic - Internet addiction (Slide 9)

<https://www.youtube.com/watch?v=ZTIMZiJoT8g>

How harmful do you think internet addiction is?

4. Підбиття підсумків (Slide 10)

So how useful are modern technologies for people? And what is their harm?

5. Домашнє завдання (Slide 11)

Write an essay “Modern technologies: advantages and disadvantages”

Подорож. Транспорт. Готель, 11 клас**Мета:**

Навчальна: оволодіння усіма видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, говоріння, читання та письмо. Закріплення лексико-граматичного матеріалу за темою: TRAVELLING. TRANSPORT. HOTELS.

Практична: Формування вмінь самостійного застосування знань та способів діяльності в різноманітних ситуаціях, узагальнення та систематизація знань учнів з теми.

Розвивальна: Розвиток мислення, пам'яті логіки, уяви, самостійності, вміння працювати у групі.

Виховна: Виховувати культуру спілкування англійською мовою, пізнавальний інтерес до вивчення англійської мови.

Тип заняття: комбінований

Обладнання: роздатковий матеріал (картки з завданнями, текстами), мультимедійна дошка.

Хід уроку

I. Привітання. Організаційний момент

Teacher: Good morning, boys and girls. I am very glad to see you. You look fine today.

Then let's start our lesson.

Theme: Travelling

The **motto** of our lesson is

**“The more you live,
the more you travel,
the more you travel,
the more you see,
the more you see,
the more you learn.”**

Read the following proverbs and explain them:

1. East or West home is best.
2. There is no place like home.
3. Love makes a house a home.
4. A home is in all hearts.
5. Home Sweet Home.
6. A hundred men can make an army, but it takes a woman to make a home.
7. Make yourself at home.
8. An Englishman's home is his castle.

II. Основна частина

1. Вивчення нових слів. Використання сервісу Quizlet та мультимедійної дошки:

https://quizlet.com/546978946/%D0%9F%D0%BE%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B6-flash-cards/?src=set_page

2. Розвиток навичок читання. Робота з текстом

1. Read the text, answer the questions, name the paragraphs

Travelling

Modern life is impossible without travelling. Thousands of people travel every day either on business or for pleasure. They can travel **by air, by rail, by sea or by road**. For some people there is nothing so exciting as travelling, and I'm not **an exception**. And I'm happy that I have travelled a lot and I hope that every my journey wasn't the last one. First of all, the members of our family usually have long **walks** in the country. During such walks we see a lot of interesting places, sometimes we meet interesting people. It's useful for all members of our family. At this time we don't think about **tickets** and there is no need to **hurry up**.

Travelling by sea is very popular. Large ships and small river boats can visit foreign countries and different interesting places. Of course, travelling by air is the fastest and the most **convenient** way, but it is the most **expensive**, too. Travelling by train is slower than by plane, but it has its **advantages**. You can see much more

interesting places of the country you are travelling through. Modern trains have very **comfortable** seats. There are also **sleeping cars** and **dining cars** which make even the longest journey enjoyable. **Speed, comfort and safety** are the main advantages of trains and planes. That is why many people prefer them to all other **means**. Sometimes I travel by ship. It's wonderful to feel the deck of the ship under the feet, to see the rise and fall of the waves, to feel the fresh sea wind blowing in the face, hear the cry of the sea-gulls. Of course, **the voyage** isn't exciting for those who are sea-sick.

Every year my friend and I go somewhere to the South for holidays. The Black Sea is one of the most wonderful places which attracts holiday-makers all over the world. There are many sanatoriums and tourist camps there. Sometimes, we can place ourselves in a tent on the sea shore enjoying fresh air and the sun all day long. As a rule, I make new friends there during the trip. In the day-time with new friends we play volleyball, tennis, swim in the warm water of the sea. I like to sit on the beach watching the sea and enjoying the sunset. I'm fond of mountaineering. So I do a lot of climbing together with my friends. Time passes quickly and soon we have to make our way back. We return home sunburnt and full of impressions.

But I repeat again – the cheapest and enjoyable way to travel – is walking the forest, country.

I love travelling!

1. How can people travel?
2. Do thousands of people travel every day either on business or for pleasure?
3. Why is travelling by sea very popular?
4. Has travelling by train its advantages?
5. What are the main advantages of trains and planes?
6. Is it wonderful to travel by ship?
7. What is the cheapest and enjoyable way to travel?

3. Виконання лексичних вправ.

Insert necessary words:

1. People can travel (means of transport)....
2. Of course, travelling by air is the and the mostway, but it is the most,too.
3. Travelling by train isthan by plane, but it has its
4. That is why many people prefer them to all other
5. Modern trains have very seats.
6. Black Sea is one of the most wonderful places which holiday-makers all over the world.
7. We return home sunburnt and full of
8. The cheapest and enjoyable way to travel - is the forest, country

Match the words and phrases in column A with those in column B

1. room service	a. зупинятися в готелі
2. travel agency	b.прибуття
3. book tickets	с.місце біля вікна
4. arrival	d.Бюро мандрівок
5. departure	е.відправлятися за розкладом
6. leave on time	f.купувати білети
7. stay at the hotel	g.довідкове бюро
8. window seat	h.Бюро обслуговування
9. passport	і.відправлення
10. information office	j.паспорт

4. Розвиток діалогічного мовлення. Робота в парах: складання діалогів.**Make up your own dialogues:**

- Excuse me! Where is the customs control?
- Over there, to the left.
- Could you tell me whether used things and gifts are liable to duty?
- As far as I know, they are not.

– Oh, thanks a lot.

* * *

– Please, three tickets to Edinburgh.

– One way, sir?

– Two one-way and one return.

– Here you are, sir.

* * *

– Can I book a ticket to London here?

– Yes, you can, Madame. Which flight?

– I think eight two one will do, it's a through plane, isn't it?

– Yes, but it's all booked up. I can offer you only flight eighty two five with a stop-over in Paris.

* * *

– Where is your passport? The passport control officer is coming.

– Here it is.

– What is the purpose of your visit?

– I travel on business.

– Could you produce your visa and declaration form?

– Here they are.

* * *

– Where is your luggage, sir?

– Here it is. A suitcase and a bag. Which do you want me to open?

– Open the suitcase, please. Have you anything to declare?

– I don't think so. I have only articles for personal use and wear. By the way, shall I submit for inspection those PC diskettes?

– No need, sir, thank you.

5. Перегляд відео «Вирази англійською під час подорожей»

<https://www.youtube.com/watch?v=AM01vJIZb4U>

6. Закріплення вивчених слів – використання додатку Memrise та мультимедійної дошки

<https://app.memrise.com/course/239548/travelling-16/1/>

7. Розвиток мовлення:

Коротка розповідь «The best trip in my life» із використанням вивчених слів

III. Заключна частина

Підведення підсумків. Рефлексія.

It was interesting for me to....

It was difficult for me to...

I liked...

I did not like.....

Оцінювання.

Домашнє завдання. Підготувати презентацію – «The country I want to visit2

Додаток В**Анкета 1**

1. Чи подобається вам те, як вчитель розповідає матеріал?
2. Чи подобаються вам фото, схеми, таблиці тощо, які використовує вчитель?
3. Чи достатньо зрозумілим є для вас урок, коли вчитель використовує такі засоби?
4. Чи достатньо зрозумілим для вас є вивчення нових слів та інших елементів уроку?
5. Чи є такі уроки, на вашу думку, цікавими?
6. Що ви б хотіли змінити?

Фінальне опитування проводилось в експериментальній групі:

Анкета 2

1. Чи сподобалось вам те, як вчитель вів уроки протягом цього тижня?
2. Чи сподобались вам презентації, які створив вчитель?
3. Чи допомогли вам презентації у розумінні матеріалу?
4. Чи сподобались вам завдання, створені вчителем?
5. Чи подобалось Вам брати участь у дискусіях, переглядати відео, виконувати інтерактивні завдання тощо? Чи було це, на Вашу думку, ефективним?
6. Чи були такі уроки для вас цікавими?
7. Чи були цікавими для вас відео та завдання?
8. Що вам сподобалось найбільше, а що ви б хотіли змінити?

Виконала магістрант(ка)
2 курсу групи ЗМФА-61
11 листопада 2023 р.

Підпис

Ольга ПЕРЕЙМА
(Ім'я та прізвище)

Робота допущена до захисту:
в.о. завідувача кафедри
к.пед.н., доцент
30 листопада 2023 р.

Підпис

Тетяна СЕВЕРІНА
(Ім'я та прізвище)
